

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

Nr. 10 (354) — 10 martie 1962

La cantina Grupului școlar petrolchimic din Onești (pag. 7 - 8 - 9).
Fotografie de Elena GHERA

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

1 Convins de avantajele și superioritatea muncii unite în gospodăria agricolă colectivă, țăranul muncitor Mihai P. Ion din Coșoveni, raionul Craiova, semnează cererea de înscriere în colectivă.

2 Numeroasele vizite făcute la gospodăriile agricole colective, conferințe, seri de întrebări și răspunsuri, exemplul viu al colectivizatorilor i-au determinat și pe țărăni muncitori din comuna Eremitu, raionul Mureș (regiunea Mureș-Autonomă Maghiară), să constituie o gospodărie agricolă colectivă. Fotografia noastră i-a surprins pe Nagy Mihai și soția sa semnând cererea de înscriere în gospodăria agricolă colectivă.

3 Țărăni muncitori din raionul Șomcuta Mare, regiunea Maramureș, au aflat că recoltele obținute de către colectivizatorii din Ardușat, Mireșu Mare, Buciumi și altele au fost anul trecut cu 700-800 kg grâu și cu aproape 1000 kg porumb la hectar mai mari decât cele obținute de ei. Asemenea exemple i-au convins să ceară înscrierea în gospodăria colectivă. În fotografie: Vasile Silaghi și soția sa, din Bicău, semnează cererea de înscriere în G.A.C.

4 Printr-un decret al Consiliului de Stat al Republicii Populare Romîne s-a conferit Ordinul „Steaua Republicii Populare Romîne” clasa I regiunilor Banat, Cluj, Galați și Hunedoara pentru încheierea colectivizării agriculturii și rezultatele obținute în consolidarea economico-organizatorică a gospodăriilor agricole colective, pentru obținerea de producții agricole sporite, creșterea efectivului de animale și a productivității lor, pentru contribuția de seamă la fondul central de produse agroalimentare. În fotografie: un aspect de la solemnitatea înmînării distincțiilor, care a avut loc luni 5 martie a. c. la Palatul R. P. Romîne.

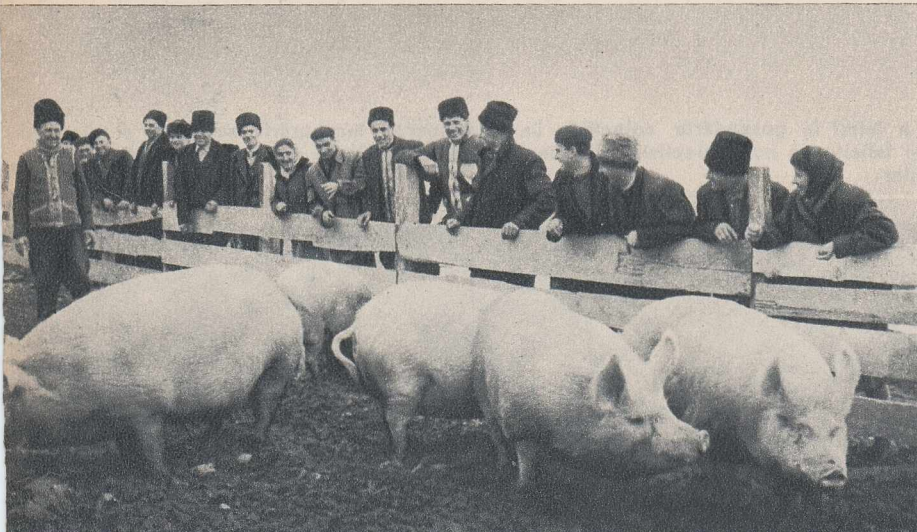
5 În Tomești, regiunea Iași, tot satul a intrat în gospodăria colectivă. La sărbătoarea inaugurării au sosit și țărani din comunele din jur, ca să-i felicite pe noii colectivști. La inaugurarea gospodăriei n-a lipsit tradiționala piine cu sare în întâmpinarea oaspeților.

Printre ultimele gospodării agricole colective înființate în raionul Sibiu — care la aceasta este complet colectivizat, cuprinzând 47 de G.A. cu aproape 14 400 de hectare și G.A.C. „Negoi” (230 de familii cu 1 400 hectare de pământ) din satul Sărata. În ziua în care se inaugura gospodăria colectivă, pe ultimă așezare din raionul Sibiu fără lumină electrică Sărata, a fost și ea electrificată. În fotografie: în timpul căminului cultural țărani muncitori votau pentru constituirea gospodăriei agricole colective. În satul era racordat la rețeaua electrică. În casele oamenilor la sediul gospodăriei, la școala și la căminul cultural, la magazin s-au aprins becurile.

Cu puțin timp în urmă țărani întovărășiți din Porumbacu de Sus, raionul Sibiu, vizitaseră gospodăriile agricole colective din Racovița și Cristian. La G.A.C. Cristian au luat cunoștință de astfel de producții medii la hectar: 2 653 kg grâu, 21 034 kg cartofi, 23 000 kg sfeclă de zahăr. De asemenea, au văzut un sector zootehnic dezvoltat și producții legumice mari. Toate acestea i-au convins și pe cei din Porumbacu de Sus să transforme întovărășirea lor într-o gospodărie agricolă colectivă, căreia i-au dat numele „Carpați”. În fotografie: vestii pentru frumoasele jocuri populare, porumbăcenii au încins hora mare. De muzică n-au avut să se plîngă. La inaugurarea gospodăriei lor au venit, printre alți oaspeți, și brigăzile artistice de agitație ale întreprinderii „Republica” din Sibiu și Căminului cultural din Cisnădie.

În cursul anului 1961 colectiviztii din raionul Rîmnicu-Sărat au sporit numărul bovinelor cu peste 5 500 capete, din care 1 500 vaci cu lapte, al oilor cu lînă fină și semilînă cu 13 000 capete. Exemplul gospodăriilor agricole colective a determinat și pe țărani muncitori din Sihlea să iscălească cererea de intrare în gospodăria colectivă „8 Martie”. Preocupat de întărirea sectorului zootehnic al gospodăriei, el a cerut să muncească la ferma de porci.

Țărani muncitori din Teascu, raionul Craiova (Oltenia), au venit în vizită la G. A. C. „Răscoala din 1907” (Măceșul de Sus), una din cele mai vechi și mai bune gospodării din regiunea Oltenia.

„Mulțumim din inimă partidului!” La adunarea de constituire a gospodăriei agricole colective din Stoenești, raionul Cîmpulung-Muscel, și-au adus salutul și pionierii din comună, fii și fiice ai noilor colectivști.

Ca în altele alte comune și sate de pe întreg întinsul patriei, a apărut și la Smeura, în raionul Pitești, o inscripție: gospodăria agricolă colectivă „Smeura”. În noua gospodărie s-au unit membrii celor două întovărășiri din Smeura și Hănțești.

În familia colectivștilor din Popricani, raionul Iași, e primit cu multă căldură încă un tovarăș de muncă, țăranul Mihai Ursache.

NOAPTE DE MARTIE

Povestire de Florin MUGUR

Proaspăt venit prin părțile acelea, Arsene era — la începutul anului 1955 — cel mai tânăr dintre activiștii comitetului raional de partid din G. Nu ședea în orașelul-reședință decât câteva zile pe lună; umbla neobosit prin satele de pe malul drept al Argeșului, cu muncă de teren.

Pe la jumătatea lunii martie încă nu se imprimăvăraseră. Arsene, care trăise pînă atunci la București, simțea apropierea primăverii altfel decât de obicei, mai direct și cu altă intensitate. Vîntul nu mai era o foșnire ușoară de perdele: se lupta cu copacii, ștergea petele albe ale zăpezilor, făcea să foșnească foile îngălbenite de ziar care acoperiseră ferestrele încă din toamnă. Arsene învăța să scoată apă din puțuri fără să-și ude hainele; apa nu mai avea nici ea înfățișarea și gustul obișnuit. Niciodată pînă atunci Arsene nu se gîndise cum e apa, dar aici da, se gîndea și la asta. Apa era tulbure, puțin amăruie și avea un miros al ei, foarte proaspăt. Arsene hotărîse că așa miros frunzele noi, cînd nu s-au desfăcut încă bine și sclipesc. Dar frunze nu se zăreau încă, iar el nu știa prea bine ce miros au frunzele.

Se obișnuise, dormind seara în cine știe care sat, să-și aprindă singur lampa de gaz și să-i potrivească fitilul. Lămpile înalte, cu picior, ca niște dansatoare de sticlă, i se păreau niște amănunte cu un anume farmec ale săptămînilor acelor în care lua cunoștință răbdător de problemele campaniei de primăvară. Trebuia să le ceară sfaturi tovarășilor la fiecare pas, dar și lucrul acesta îi plăcea. E bine să înveți lucruri noi, primăvara.

Intr-o noapte, cu vreo două ceasuri înainte de răsăritul soarelui, plecaseră din G. și o luase peste cîmp, cu bicicleta dansînd pe firul aproape nevăzut al potecii. Pînă la Chircani nu era mult de mers, vreo zece kilometri, dar el se grăbea: trebuia să ajungă cel mai tîrziu la șase dimineața. La opt avea să înceapă ședința pentru constituirea colectivei, tot la opt trebuia să sosească și tovarășul prim secretar cu Georgică și pînă atunci mai erau destule de pus la punct. În ultima vreme Arsene mai mult prin Chircani lucrase și era convins că toate problemele sînt rezolvate. Doar o singură îngrijorare avea acum: să nu întîrzie tovarășul prim. Georgică își cam făcea de cap.

Georgică era „Ziss“-ul raionului, mărunt și cenușiu; bătuse destule drumuri în viața lui și ar fi trebuit de mult să se afle în reparație capitală. Dar activiștii îl alintau: „Hai, mă, Georgică, mă, fii băiat bun“. Și Georgică, uneori, era băiat bun.

„Aseară ar fi trebuit să rămîn în sat! — se gîndi Arsene. De ce să-mi pierd noaptea pe drumuri?“ Dar plimbarea aceea avusese de fapt un rost al ei. În ultimul moment, cu o zi înainte de adunare, se hotărîse și Corsei să intre în colectivă și dăduse cererea. Corsei avea zece pogoane, vite de muncă și o căruță. De luni de zile încercaseră oamenii să-l convingă și el nu voia. Arsene era prea bucurat de hotărîrea tîrzie a lui Corsei și, în loc să comu-

nice datele noi prin telefon (terenul viitoarei gospodării se mărise, la fel numărul vitorilor de muncă și al atelajelor), se decisese să facă drumurile acestea în plus, pînă la raion și înapoi. Era și tare obosit și se gîndea că tot n-o să poată dormi noaptea, înainte de adunare.

Așa, deodată, Corsei îi chemase la el; zicea că are să le spună ceva important.

Pînă n-au stat cu toții, stăpînul casei nu s-a așezat. Dintr-un ungher, femeia se uita la bărbatu-său fără să-și ascundă mirarea, cu ochii cenușii deschiși larg. N-avusese vreme douăzeci de ani și, în sfîrșit, îi venise și ei rîndul să-l privească. Omul se mișca greoi, concentrat, și fiecare gest îl făcea cu grijă, silabisindu-l. Cînd a stat jos, toate lucrurile s-au așezat o dată cu el, temeinic și cu încreaga lor greutate.

Pe masă era un ziar împăturit. Dintre foile lui, ca dintr-o copertă, a scos o pagină de caiet scrisă caligrafic și cu titlul subliniat cu linie roșie, școlărește. Cererea pe care Arsene a citit-o în fugă, uitîndu-se peste umărul președintelui, era alcătuită după toate regulile: „Vin în gospodăria agricolă colectivă cu cinci hectare de pămînt arabil, situat în locurile...“

— E bună — a spus cineva.

Și erau bucuroși: auziseră ei că de-asta-i cheamă Corsei, să le dea cererea, dar nu le venise să creadă.

— E bună! — a repetat Arsene.

Dar țărănul s-a încruntat.

— Da' citiți-o!

— Am citit-o.

— Da' citiți-o ca lumea. Înțelegeți ce-am scris?

Atunci Arsene a luat el cererea și a început să citească rar, cu glas tare. Omul și-a ascultat cuvintele atent și cu satisfacție. Pe urmă a spus:

— Da' așa! Da' acum poftiți la o țuică.

Și a așteptat, ca pe un lucru de la sine înțeles, scuzele oaspeților. Știa și el că, în săptămînilor acelea, nimeni dintre cei care veniseră acum în fața lui nu-și îngăduise să bea, ca să nu se iște vorbe. A insistat, a făcut și pe supăratul, că adică nu merită el să i se facă cinstea asta, dar toate cuvintele lui și mișcărilor ascundeau o mulțumire foarte senină: bine c-am făcut-o și pe asta. O dată ce a dat cerere chiar el, Corsei, însemna că s-a gîndit bine cum stau lucrurile și-a hotărît că, gata, nu poate să fie decât bine.

Dar se gîndise prea multă vreme. Întîi voise să afle tot, de la a la zet, cum or să se întîmple lucrurile în colectivă. Fusese și pe la un frate al lui, colectivist în Dobrogea, și stătuse acolo o lună încheiată. Pînă aici toate bune, și Arsene era de acord cu Corsei, îi plăcuse că vrea să cerceteze toate așa cum se cuvine. Dar Corsei nici atunci nu se hotărîse, deși nu mai avea nici un motiv să întîrzie. I se părea că tot mai rămăseseră lucruri pe care nu le cunoștea.

— Da' încă nu, tovarășe Arsene. Da' să mai văd.

— Ce să vezi?

— Da' ce-o să fie...

Și atunci, în camera aceea plină de fum de țigară, în fața cererii îndelung așteptate — și întîrzierea aceea pricinuisese neajunsuri, Corsei era singurul dintre oamenii cu trecere în sat care nu dăduse cererea — atunci, cînd totul se terminase pe neașteptate, Arsene abia se ținuse să nu izbucnească. Ar fi vrut să întrebbe, ar fi vrut să pună o mulțime de întrebări: „De ce, nea Corsei? Da' de ce? Uite, să-ți spun eu că am douăzeci de ani mai puțin ca dumneata, să-ți spun eu că nu ți-a stat bine nehotărîrea asta în fața lucrului nou; trebuia să te uiți la el atent și să-l înțelegi. Să stai în fața zilei de mîine și să nu vrei să vii spre ea, de ce? Să știi că-mi pare rău că te-ai dovedit atît de slab, atît de nehotărît... Ți-o spun așa, ca între oameni: nu mă așteptam. Aoleu ce prost ai fost, nea Corsei, tocmai dumneata...“

Bineînțeles că Arsene nu-i spusese nimic și acum, simțind cu plăcere vîntul rece și ascultînd zgomotele bicicletei, se bucura că n-o făcuse: nu se cuvenea, de față cu alții.

Dăduse un înghet tîrziu și băltoacele prinseseră un strat subțire de gheață, care trosnea sub roțile bicicletei. Nu era frig. Dimineața, pe soare, băltoacele aveau să înceapă iar să strălucească. Arsene mergea cu cămașa deschisă, așa cum se obișnuise în primăvara aceea, și-i plăcea să tragă în plămîni aerul rece și tare, tăios atunci cînd bicicleta prindea viteză. Mirosea numai a pămînt înghețat; dar pămîntul înghețat nu are miros, era numai o părere a lui Arsene. Se gîndea că începe primăvara și că e bine să străbați zile ca acelea care vin, avînd lîngă tine o femeie frumoasă. Altădată și-ar fi alungat acest gînd, dar acum nu voia. Astfel că gîndul rămase undeva, plutind deasupra celorlalte, nebănuit, și avea să se ivească din cînd în cînd în calea lor, cam rizîndu-și de ele, dar fără răutate. Deși nu se vedea nimic, stătea pe bicicletă drept și privea înainte; îi plăcea că e înalt. Se simțea foarte tînăr și își încorda mîinile puternice pe ghidonul bicicletei.

Apoi auzi un fel de scîncet; scîncetul acela avea ceva ciudat și amenințător și-l trecură fiorii. Se miră singur cum i se păruse, cînd, din spatele lui, mai aproape acum, se ridică un urlet lung, înspăimîntător; nu avu vreme să se gîndească la nimic; frica fu mai iute și îl cuprinsese. Începu să apese pe pedale din toate puterile. Acum nu mai auzea trosnetul gheții. Fugea cît putea de iute, cu urletul acela în urechi, și nu se mai putea gîndi la nimic.

Făcu un efort să se stăpînească, opri și sări de pe bicicletă. În aceeași clipă frica îl părăsi. Gîfîiturile se auzeau aproape de tot, așa că întoarse bicicleta cît putu de iute în direcția zgomotului și avu timp să zărească în mijlocul drumului un lup bătrîn și foarte slab care încremeni văzînd lumina farului și se întoarse, cu tot trupul, gata de fugă. Dar

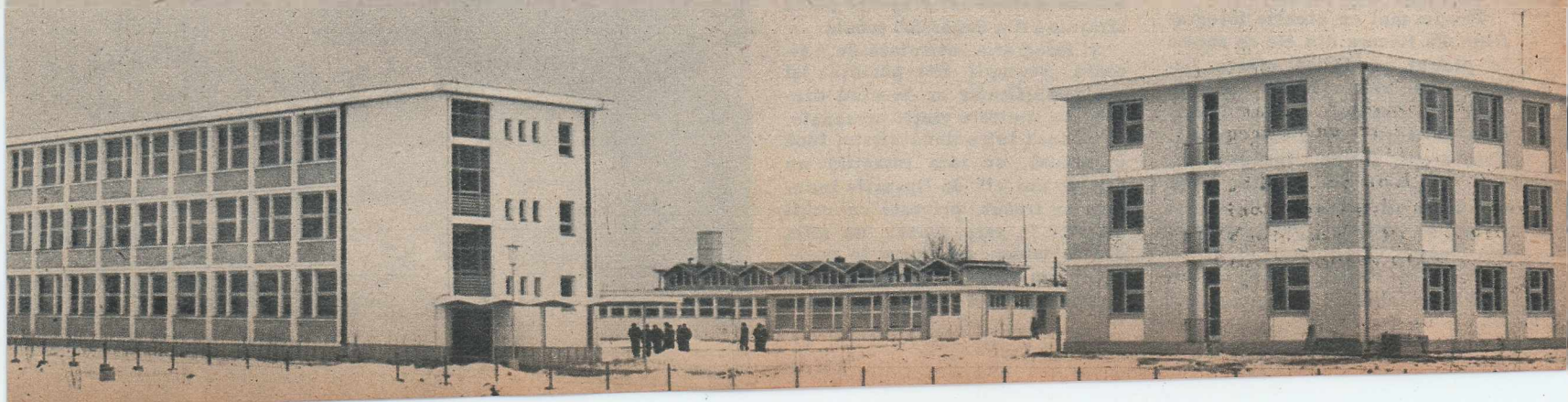
(Continuare în pag. 21)

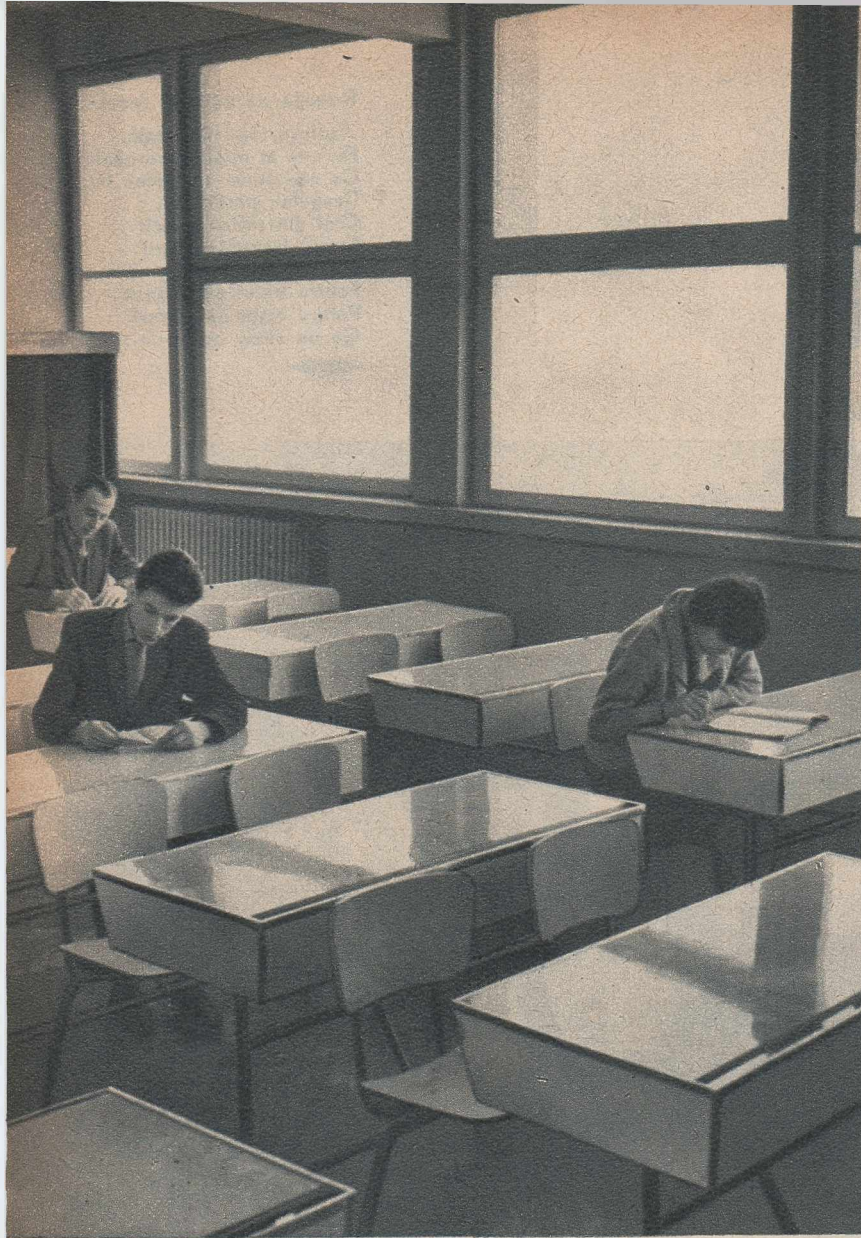
școală nouă

Brigada de agitație repetă:
„Trotușe, apă domoală,
Face-te-ai mîndră cerneală,
Ca să-î scriu un cîntec lui,
Dragului, partidului.
Cîntî din suflet izvorît
Și cu dragoste-nflorit.
Ca să-î spun că-î mulțumesc
Pentru traiul ce trăiesc,
Pentru viața asta nouă
Ca un strop curat de rouă”.

în orașul fără periferii

În asemenea săli de clasă, luminoase și optimiste, nici măcar formula hexaoxiantrichinonului nu pare atât de complicată...

PE FILELE CAIETULUI de matematică nu se află înșiruite socoteli, ci doar câteva fotografii stingaci executate, șterse, rău încadrate. Sub fiecare din ele, o mână de copil a consemnat lapidar:

Aici e surioara mea.
Amintire din școală, 1961.
Anișoara în curtea internatului.
Scumpii mei părinți.
Aici e prietena mea Maria.

Însemnările continuă, cumiști, iar imaginile povestesc despre evenimente cruciale din viața copilului, aparent lipsite de importanță pentru restul lumii. Și, totuși, așa să fie?

Amintiri din școală...

Privim mai cu atenție fotografiile. Pe fiecare din ele se zăresc în planul al doilea câteva barăci. Le recunoaștem. Le-am zărit în drumul de la Onești spre Borzești, la stînga șoselei. Este drept, solide, încăpătoare, dar... barăci. Aci învățau pînă mai acum câteva săptămîni elevii Grupului școlar petrol-chimie din Onești.

Doar la cîteva kilometri se înălțau combinate cum nu a mai

să-l prindă și pe el în obiectiv. Nu-ți trebuie însă un efort deosebit ca să-ți-l închipui și pe tatăl Anișoarei. Dîrz, voinic, cu mîinile bătătorite de muncă.

Sînt mulți asemenea lui, țărani din împrejurimi sau muncitori de la Bacău, Tg. Ocna, Adjud, Piatra Neamț, Comănești, care astăzi își pot trimite copiii la școli ca aceasta în care ne aflăm acum — mic palat al culturii, științei și tehnicii moderne.

Palat al culturii? Doar era vorba de niște barăci. Ele însă fac parte acum din „preistoria” Oneștiului: la 11 ianuarie 1962 cei peste 500 de elevi ai școlii au intrat pe porțile noului local. Nu peste multă vreme, după absolvire, ei vor pune în mișcare mașini și instalații de înaltă tehnicitate; vor locui în cvartalele din deal, azi îmbrăcate încă în schele sau poate prezente numai pe planșa proiectantului; vor forma creierul și inima marelui centru al petrochimiei din țara noastră.

DOAR FOTOGRAFIA ÎN CULORI poate reda cum se cuvine imaginea celor zece săli de clasă, a laboratoarelor și atelierelor, a cantinei și căminului noului grup școlar. Folosind din abundență materialele plastice, îmbinînd cu price-

pere și ingeniozitate culoarea, dînd dovadă de fantezie dar și de spirit practic, proiectanții și constructorii au ridicat pe malurile Troțușului o adevărată școală-lumină.

Iată, bunăoară, cantina. O sală spațioasă, însoțită, mese de patru locuri, scanne comode, cu spătare împletite din fibre de material plastic. Pretutindeni rîd culorile, dozate cu grijă. Nu este exagerată afirmația că această cantină amintește, prin construcție, mobilier și colorit, de restaurantele din noile hoteluri de la Mamaia. De altfel, aceeași impresie o creează și căminul.

La vorbitorul elegant părinții vin regulat, discută cu copiii, se interesează de progresele lor, de necazuri și de bucurii. Un părinte a încetățenit și o vorbă: venim să dăm copiilor „chenzina” — și dojană, și laudă, după merit.

În camerele cochete, cu gust aranjate, pentru 2, 3 și 4 persoane, locuiesc 250 de elevi interni. Încăperile, vesele, primitoare, au pături elegante, covoare discret colorate, iar pe mese bibelouri, flori artificiale, tot felul de nimicuri care înseamnă, totuși, foarte mult.

Ne atrage atenția un fapt în aparență mărunț. În fiecare cameră, cîteva perechi de papuci, toți de același fel, de parcă ar fi

De la ferestrele căminului (cînd nu e ceașă...) elevii pot privi la blocurile noului oraș. După absolvire ei se vor muta acolo.

fost cumpărați o dată. Și realitatea aceasta e: elevilor interni—care, bineînțeles, la fel ca toți ceilalți elevi ai școlii, beneficiază de gratuitatea totală a învățămîntului — li s-au pus la dispoziție nu numai cele necesare studiului, ci și îmbrăcăminte, încălțăminte, pînă și... papuci de casă.

ELEVII GRUPULUI ȘCOLAR sînt foarte diferiți. Îl rugăm de pildă pe tovarășul Ioan Grigoraș, un tînăr înalt, energic, comunicativ, să ne spună cîte ceva despre trecutul Oneștiului, despre combinatul chimic, despre școală... Interlocutorul nostru nu se lasă mult rugat, dar iată că sună clopoțelul și el devine nerăbdător, puțin neliniștit. Poate e numai o părere.

— Mă scuzați, trebuie să vă părăsesc. Am ora de matematică.

— Predați matematica?

— Nu, sînt elev...

În adevăr, vîrsta elevilor variază de la 14 la... 40 de ani. De fapt grupul cuprinde trei școli: o școală profesională de ucenici, o școală tehnică pentru absolvenții școlilor medii de cultură generală și o școală de maiștri, ai cărei elevi trebuie să aibă un stagiu de cel puțin cinci ani în producție. Tovarășul Grigoraș, care face parte din această ultimă categorie, se pregătește să devină mecanic de aparate de măsură, control și automatizare. Colegii săi mai tineri și mai vîrstnici vor deveni operatori la fabricarea clorului, produselor clorosodice, cauciucului sintetic, rafinori-distilatori, operatori la fabricarea maselor plastice și fibrelor sintetice, laboranți etc.

Desigur, însușirea deplină a acestor profesii necesită, în afara unei îndelungate practici în producție, serioase cunoștințe teoretice. Nu întîmplător zărești pe mesele laboratoarelor sau în bibliotecă și manuale universitare...

PREOCUPĂRILE ELEVILOR variază în raport cu vîrsta și cu specialitatea, însă ele sînt aduse la un numitor comun de entuziasmul tuturor, de dorința fierbinte de a stăpîni în mod profund și multilateral tehnica nouă. Dar ar fi greșit să ne închipuim că de dimineață pînă-n noapte ei nu fac altceva decît să înoate în formule chimice și matematice.

Chiar la locul unde face săptămînal practică, la secția de fabricare a acidului clorhidric de la Combinatul din Borzești, Gheorghe Bercu, elev în anul doi la școala profesională, ne-a vorbit cu însuflețire despre metamorfozele clorului și hidrogenului, despre conducte directe, despre aspiratoare de picături și o sumentenie de alte dispozitive ale căror rosturi, evidente pentru vorbitor, au rămas pînă la sfîrșit oarecum nebuloase pentru ascultător. Dar același elev pentru care, se pare, acidul clorhidric nu mai păstrează decît puține taine, a schimbat „acasă“, la internat, caietul de practică cu un altul, din care ne-a citit fragmente. Un caiet de poezii.

Pe Grigore Găitan, din anul întîi de la școala tehnică, bibliotecara grupului școlar l-a întrebat nedumerită: „Vrei să te faci actor?“ Căci el devora din scoarță în scoarță toate operele dramatice ce-i cădeau în mînă. Faptul că a

Zilnic se desfășoară o activitate intensă în laboratorul de chimie, dotat cu cel mai perfecționat utilaj.

„Mi se pare că nimeni n-o să aibă zece. Pînă acum ați jucat tonforoiul” — spune cu falsă severitate maestrul instructor Ion Bordei. Apoi, după o mai atentă examinare a piesei lucrate de elev, el adaugă îmbunătățit: „A ieșit de parcă ar fi nichelată... Ce spune colectivul? Merită 9?”

luat la rînd, metodic, toate piesele lui Gorki nu l-a împiedicat însă să devină fruntaș la disciplinele tehnice. Deși este în anul întîi și încă nici n-a pășit pe porțile Combinatului de cauciuc sintetic, unde va face practică, el ne spune în focul discuției: „noi“ fabricăm, „noi“ vom fabrica... Găitan, fost contabil la un trust de alimentație publică din Constanța, a părăsit fără regret vrafurile de registre dînd ascultare pasiunii sale pentru chimie. De pe acum el consideră producerea cauciucului sintetic și ca o problemă personală a sa. „Noi“ vom fabrica... Fără îndoială că așa va fi.

O chîezășuiește nu numai dorința de învățatură a elevilor și priceperea corpului profesoral (din care fac parte, de altfel, un mare număr de ingineri), ci și strînsa legătură cu practica, faptul că literalmente sub ochii elevilor noțiunile de la curs prind viață în străile de beton și de oțel. Pentru ei cauciucul sintetic, hexanul, policlorura de vinil, zeci și sute de compuși organici și anorganici reprezintă hale mari, luminoase, cu aparate automate, orașul nou și modern — „orașul fără periferii“ cum i se mai spune — cu magazine elegante, străzi luminate cu neon, fîntîni arteziene. Pentru ei, ca și pentru noi toți, chimia înseamnă, în general, avînt al economiei naționale, al științei și tehnicii, al bunăstării

— dar și noul cinematograf de 450 de locuri, hotelul ultramodern, noua magistrală în construcție.

În autobuzul care-i duce zilnic la practică, în diminețile acestea cețoase, alburii, în care contururile parcă se dizolvă și rămîn aievea doar visurile, elevii își vor fi amintit de vechiul Onești, comuna cu o singură stradă — și aceea nepavată — și cu o singură lampă de iluminat „modernă“: petromaxul popii din sat.

Toate acestea par azi ireale și totuși numai cîțiva ani au trecut de atunci. Dar prezentul este aici, prezentul din care se zămislește viitorul, materializat în chip ciudat în vocea șoferului care anunță răgușit:

— Coboară „cauciucul“.

În zare nu se distinge mai nimic, doar fulgii mari de zăpadă își croiesc drum prin ceața groasă. Cîțiva elevi ai grupului școlar coboară sprinteni din autobuz. Marele Combinat de cauciuc sintetic îi așteaptă.

Apoi, peste cîteva minute, noi anunțuri:

— Coboară „rafinăria“.

— Coboară „combinatul“.

Coboară schimbul de mîine care se pregătește să-și ia în primire fabrica și uzina, orașul și grădinile.

Lionel NIȚESCU
Fotografii de Elena GHERA

CUM SE FACE UN DESEN ANIMAT ?

de Ion POPESCU-GOPO

Si cînd s-a făcut ziuă... Omul a ieșit din grotă, a privit în jur și s-a speriat de umbra sa. Cred că nu exagerez dacă spun că în clipa aceea omul grotelor a început să facă cinematograf. Și cocoșul își vede umbra, și cățelul, și girafa, omul însă a văzut că umbra e proiectată.

Cînd omul a aprins primul foc, el a început munca la cinematograf, el și-a creat sursa luminoasă și n-a mai fost la discreția soarelui. Cînd un alt om i-a dăruit un ou de struț ca să-l lase să privească jocul umbrelor proiectate, omul s-a hotărît să organizeze spectacole, deoarece se ivise *spectatorul*.

Primul spectacol a fost jocul siluetelor de animale obținute prin măiestrita așezare a palmelor și a pumnilor între foc și perete; pe urmă, omul a tăiat din frunze chipuri mai savante de oameni și animale pe care le mișca mai complicat, iar umbrele de pe pereți păreau ființe adevărate. Poate că ouăle de struț sau gustul din ce în ce mai exigent al spectatorilor l-au făcut pe omulețul nostru să bage focul într-o cutie și să-i zică *lanternă* și „*magică*”.

Primele proiectii cu lanterna magică au fost niște... desene (omul știa bine să deseneze cu mii și mii de ani înainte de a fi inventat fotografia). Întîi a fost un cap de bufniță care mișca ochii, pe urmă desenele s-au complicat: bufnița a început să dea din aripi, să se plimbe, să se dea peste cap sau să mînnce pîine cu unt. Desenele se perfecționau, omul obliga condeii să i se supună și să redea desenelor sale mișcările cele mai firești; dar ce se întîmpla cu lanterna magică ?

Ea nu mai era magică de loc, avea fel de fel de roțițe, motorăse, lentile, oglinzi și chiar peliculă.

Pelicula, această fișie lungă de celuloid, a căpătat numele de „film”.

Astăzi toată lumea știe ce este un film, deși uneori spunem film peliculei, iar alteori denumim film însuși spectacolul.

Să vorbim despre filmele desenate...

Bufnița a evoluat, acum cîntă, e sonoră, joacă pe ecran lat, e cinemascopică și stereoscopică, are relief, poate zbura și în sală, poate să te strige din toate colțurile sălii pentru că e stereofonică; unii se căznesc s-o facă și mirositoare...; cred că e exagerat.

Dar cum se desenează bufnița asta ?

Întîi se face un desen, peste acest desen se pune o foaie transparentă de hîrtie, se desenează copiind aceeași bufniță, dar cu o mică modificare la aripi, apoi se pune deasupra altă foaie de hîrtie, iar se desenează bufnița cu altă modificare la aripi și așa mai departe, pînă cînd bufnița a ridicat și și-a lăsat aripile.

Filmat (fotografiat) fiecare desen în parte pe cîte o mică fotografie una după alta pe peliculă, dezvoltată pelicula, copiată și dezvoltată o copie pozitivă după această peliculă negativă, montată apoi într-un aparat de proiectie, obținem pe ecran imaginea unei singure bufnițe care dă din aripi și nu observăm cînd se schimbă desenele care compun mișcarea. Toți cei care se ocupă cu desenul animat au trecut emoțiile primului desen care se mișcă, care trăiește, ei și-au dat repede seama că filmul desenat trebuie să spună ceva, că ceea ce este important este conținutul, subiectul scenariului și abia apoi vor căuta modul cum să supună grafica, tehnica etc.

Cum se face un desen animat? Cine face desenul animat?

Mai întîi e scenaristul. Scenariul este povestirea în cuvinte a viitorului film. El trebuie să fie astfel scris încît cititorul să „vadă” filmul; aici sînt inutile expresii ca: „Printre bărbile țe-

poase ale brazilor răsare soarele cald și fierbinte...” Aceste cuvinte nu pot fi redată pe ecran decît poate dacă desenatorul dorește să ironizeze textul adăugînd dedesubtul soarelui desenat un primus; dar nici atunci nu e un „soare cald și fierbinte”. Scenariul trebuie să prezinte foarte clar acțiunea, să folosească din plin mișcarea — care este caracteristică desenului animat — să nu fie nevoie ca un personaj desenat din tuș și guașă să ducă mîna la un cap desenat cu tuș și guașă pentru ca spectatorul să înțeleagă că acel personaj gîndește: gîndirea personajului trebuie să rezulte din acțiunile sale. Scenariul trebuie să reprezinte înainte de toate esența problemei pe care vrem s-o tratăm, conținutul ideologic al viitorului film.

Vine apoi regizorul. Regizorul transformă scenariul scris în imagini desenate. Cîteodată regizorul nu este și desenator; atunci el este ajutat în reprezentarea desenată a scenariului de un pictor sau de un desenator. Scenariul regizoral este acum format din mici desene care au dedesubtul lor explicațiile necesare pentru descrierea faptelor pe care le vor săvîrși figurile desenate; au de asemenea și indicații tehnice.

Regizorul va imprima filmului concepția sa, felul cum a văzut el filmul; el este cel care va face din lucrarea scrisă a scenaristului un film bun sau prost. Regizorul va conduce toate lucrările artistice, tehnice, economice ale viitorului film; va colabora cu compozitorul; și pînă la urmă tot el va preda studioului filmul în condițiile în care acesta va putea fi proiectat în orice sală cinematografică. Mă gîndesc la bunicul meu care s-a speriat cînd și-a văzut „proiectată” umbra; vă asigur că și eu și mulți colegi ne speriem cîteodată cînd vedem ce-a apărut pe ecran din desenele noastre.

Regizorul este responsabil pentru buna realizare a filmului; el

nu trebuie să piardă din vedere subiectul, conținutul filmului. Și iată-i acum pe 1+2, adică pe scenarist și pe regizor. Sînt cazuri în care scenaristul este una și aceeași persoană cu regizorul; responsabilitatea lui este atunci dublă și contradicțiile interne de multe ori sînt mai eficiente decît contradicțiile între două persoane.

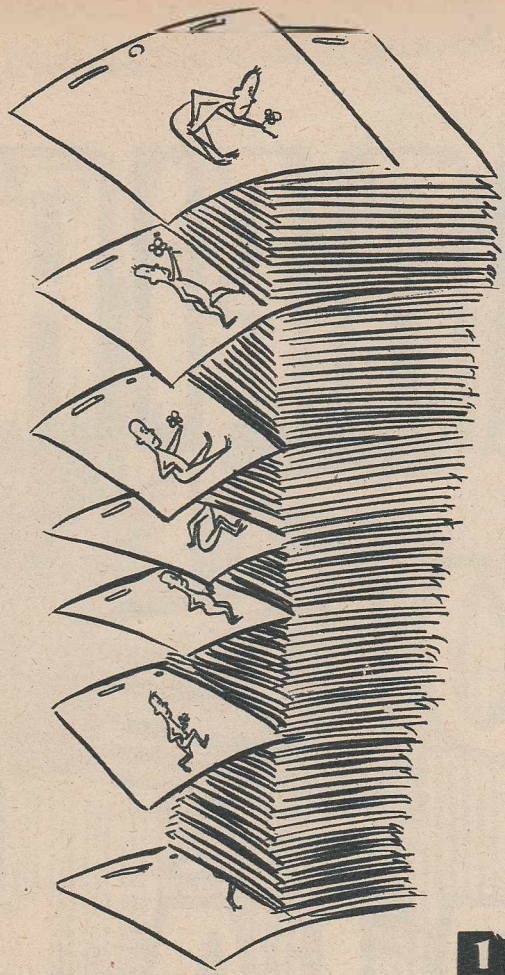
De exemplu: eu am fost autorul scenariului „Scurtă istorie”. Scenariul meu nu prevedea acel element principal al acestui film care este floarea, avea de asemenea alt final și filmul se prevedea slab. Mai mult din prietenie pentru scenarist, eu, regizorul, am început lucrul la film și a trebuit să refac un număr imens de desene, deoarece în timpul lucrului l-am inspirat pe scenarist și acesta a adăugat în scenariu floarea.

Exemplul de mai sus ar fi inutil, ca și bărbile țepoase ale brazilor, dacă el n-ar demonstra că munca e creatoare de idei.

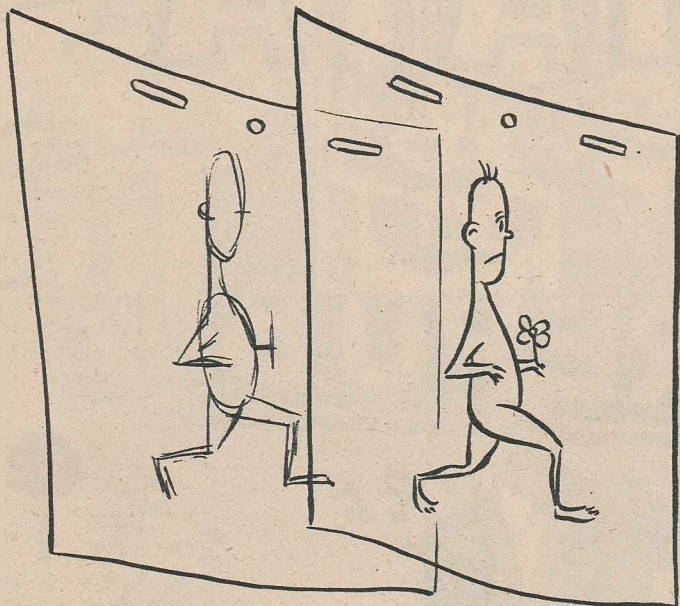
Pictorul ar ocupa deci locul al treilea. El este prelungirea mîinii nepricepute în mînuirea pensulei, prelungirea mîinii regizorului care nu știe să deseneze. Dar dacă pictorul e numai o prelungire (se întîmplă de multe ori și așa), atunci este o mîna lungă care nu știe să deseneze.

De multe ori am văzut posesori ai unor astfel de mîini care justificau lucrări anoste cu expresia: „Așa a vrut regizorul, așa am făcut”.

Pictorul nu e un executant, e un creator; el îmbogățește munca regizorului, el îmbracă într-o formă cît mai bună conținutul filmului, el e cel care găsește imaginea cea mai potrivită pentru a exprima subiectul. Pictorul e cel care începe munca cu animatorii, cu decoratorii, e cel care divide numărul desenelor, împărțînd filmul în mici scene care vor fi executate de grupuri diferite de desenatori, el e cel care creează tipurile de eroi ai filmului, el e cel care verifică cele 14-15 000 de desene care vor fi filmate.

1

2

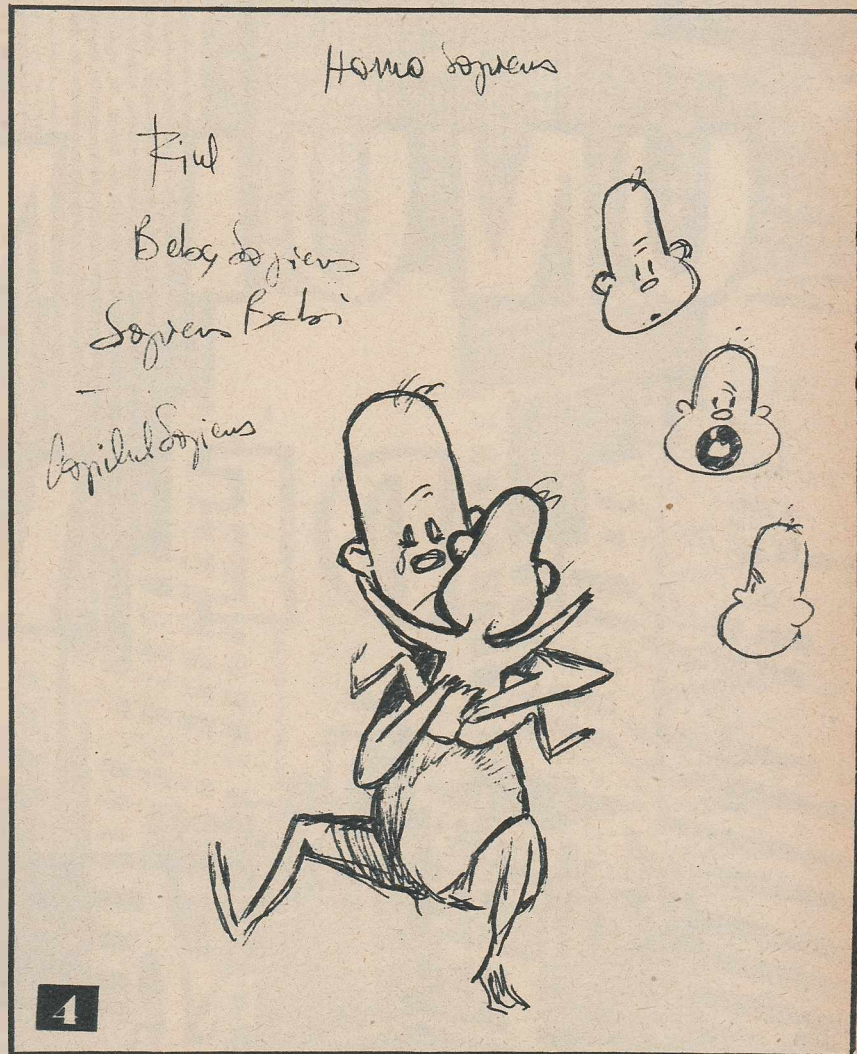
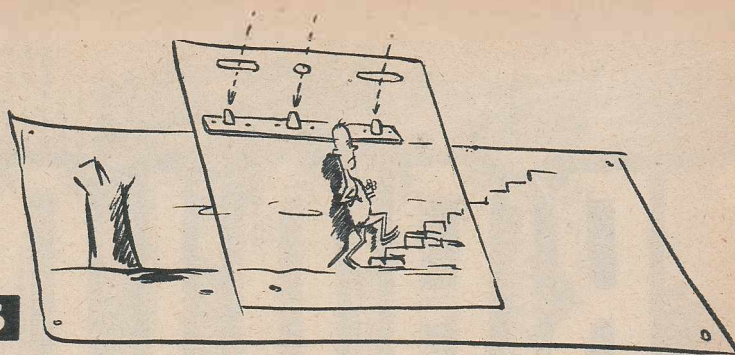
Mîna dreaptă a pictorului e animatorul, desenatorul care imprimă desenele mișcare. Animatorul cunoaște foarte bine mișcarea, el studiază natura, lumea înconjurătoare, el realizează mișcări de compoziție, mișcări noi, bazate pe fantazia și studiul său. Animatorul execută desenele principale ale unei scene, el se ocupă de ansamblul mișcării, urmînd ca desenele intermediare (între cele principale) să le realizeze al cincilea personaj: intermediaristul. Acesta copiază, multiplică desenele, realizînd pentru fiecare secundă de film proiectat 24 de desene. Intermediaristul

lucrează pe hîrtie de calc transparentă. Lui se i datorește mișcarea continuă sau sacadată, dar aceasta se verifică numai la probele de mișcare.

Filmarea desenele de probă se face la un aparat special denumit „Truka”, aparat care, spre deosebire de cele obișnuite, filmează cadrul cu cadrul, ceea ce permite să fie filmat fiecare desen în parte.

După ce scena a fost filmată este trimisă la laborator pentru ca pelicula să poată fi dezvoltată. Dezvoltatul durează citeva zile... Iar despre ce urmează, vom vorbi într-un număr viitor.

3

4

1 Pentru a ajunge la schițele mișcărilor pe care le vedeți scoase afară din teancul de hîrtii (și care se numesc poziții principale), Intermediaristul a trebuit să facă zeci de alte schițe ale Omulețului. Fiecare pas sau aplecare a acestuia înseamnă nenumărate desene.

2 Iată cum arată Omulețul cînd e doar schițat pe hîrtie (stînga). Și iată-l în desen finit, copiat pe celoid.

3 Desenul finit și transpus pe celoid este apoi aplicat pe decor (de asemenea desenat). Cele trei cuie pe care le vedeți ajută la fixarea celoidului în așa fel încît desenele să cadă cu precizie la locul cuvenit.

4 Precum se vede, Bebe Sapiens n-a apărut prea ușor pe lume și Gopo i-a căutat cu grijă atît fizionomia cît și numele. Reproducem aici unul din desenele originale făcute pentru „Homo Sapiens”.

RADIOGRAFIA UNUI MOD DE VIATĂ

**pacient:
Mr. American
-way
-of
-life**

n urmă cu cîteva luni, în cadrul unui discurs ținut în fața Asociației naționale a ziariștilor din S.U.A., președintele Kennedy declara: „Sistemul american de guvernămînt corespunde cel mai bine năzuințelor poporului de a fi propriul lui stăpîn”.

Pe această președințială temă, nenumăratele și bine subvenționatele oficine de propagandă ale S.U.A. brodează grațioase și fermecătoare variații. Dacă ai asculta, de pildă, ceea ce susură „Vocea Americii”, care vorbește fără să răgușească 24 de ore pe zi, în toate limbile pămîntului, ai căpăta impresia că în țara ce se întinde în spatele Statuii Libertății domnește o orînduire în comparație cu care pălește pînă și mitica vîrstă de aur.

Oare chiar așa să fie? Oare sînt cu adevărat cele peste o sută optzeci de milioane de americani stăpînii propriilor lor destine? Oare sînt ei liberii cetățeni ai celei mai libere țări de pe glob? Oare trăiesc ei într-un rai terestru, a cărui singură diferență față de paradisul ceresc este că suava muzică a harpelor îngerești a fost înlocuită cu trepidantele ritmuri ale jazzului?

În cele ce urmează ne propunem să facem o radiografie. Pacientul supus imaginarelor noastre raze roentgen este *Mr. American-way-of-life* (sau, pe romînește, dl. Mod-de-viață-american). De la început precizăm că:

1) date fiind dimensiunile limitate ale clișeului, nu vor fi radiografiate decît porțiuni relativ mici din imensul organism al pacientului;

2) sursele tuturor datelor pe care le furnizăm sînt garantat americane 100%. Cu alte cuvinte, folosim o aparatură „made in U.S.A.”

Și acum, invităm pe dl. Mod-de-viață-american în dreptul ecranului... Iată că apar primele lumini. Dar vai, ce multe umbre!

„Ne-am clădit o casă arătoasă pe o temelie putredă”

(Walt Whitman)

Venitul național al Statelor Unite se apropie de fantastică sumă de 300 de miliarde dolari pe an.

Da, dar în timp ce la fiecare 135 000 de americani există unul singur cu un venit de peste 100 000 de dolari pe an, peste 50 la sută din cetățenii Statelor Unite cîștigă sub 122 de dolari pe lună.

În publicitatea pe care și-o face, Universitatea din Columbus (statul Ohio) anunșă că în cadrul ei se poate studia „tot ceea ce îmbogățește intelectul uman”. Cîteva cursuri la această universitate: factori care determină căsătorii fericite, metode de fabricație a înghețatei, educația copiilor geniali etc.

Da, dar statisticile oficiale admit că există cel puțin trei milioane de americani ajunși la vîrsta adultă, care în viața lor nu au făcut nici un an, nici o lună, nici o zi de școală.

În S.U.A. se cheltuiesc anual un miliard și jumătate de dolari pe bijuterii și jumătate miliard pe bacșișurile date chelnerilor în restaurante.

Da, dar cei care își cumpără bijuterii și împart bacșișuri prin-

ciare aparțin celebrelor dinastii Ford, Dupont de Nemours, Rockefeller, Morgan și altele de aceeași categorie. Pentru americanii de rînd există alte cifre disponibile: 40 la sută dintre locuințe nu au nici băi, nici dușuri, 35 la sută nu au closete, 30 la sută nu dispun de apă curgătoare.

În fiecare an, pariurile la cursele de cai depășesc cifra de 1 300 000 000 de dolari.

Da, dar proiectul de lege care prevedea alocarea a o sută de milioane de dolari pentru cercetări în domeniul cancerului a fost respins de Congres.

În S.U.A. funcționează 28 000 de astrologi înregistrați în mod oficial.

Da, dar 40 la sută dintre tinerii prezentați la recrutare în cursul celui de-al doilea război mondial au fost găsiți inapți din punct de vedere medical. Peste 2 300 000 dintre ei sufereau de deficiențe mintale.

America se mîndrește că este păstrătoarea tradițiilor puritane ale primilor coloniști.

Da, dar acolo se cheltuiesc anual zece miliarde de dolari pe băuturi alcoolice și două miliarde pe stupefiante. La fiecare trei căsătorii se înregistrează un divorț. În sfîrșit, Statele Unite dețin recordurile mondiale la următoarele sporturi: criminalitate în general, delincvență a minorilor și prostituție clandestină.

America, zice „Vocea” ei, este cea mai perfectă democrație pe care o cunoscut-o omenirea.

Da, dar în Constituția Statelor Unite lipsește cu desăvîrșire un cuvînt. Constituția a fost modificată, completată și amendată în numeroase rînduri. Cuvîntul

cu pricina însă continuă să lipsească. Care e cuvîntul? Democrație!

Pentru a înlătura orice eventuală bănuială de lipsă de obiectivitate, ținem să subliniem că toate datele de mai sus au fost extrase din voluminoasa lucrare „Inside U.S.A.” („Înăuntrul Statelor Unite”). Autorul ei este John Gunther, un ziarist nu numai american, ci și proamerican, burghez și anticomunist. Singura suspiciune permisă față de el este aceea că dă realităților din țara sa o coloratură prea trandafirie.

„Eu... pentru cine votez?”

(Cetățeanul turmentat)

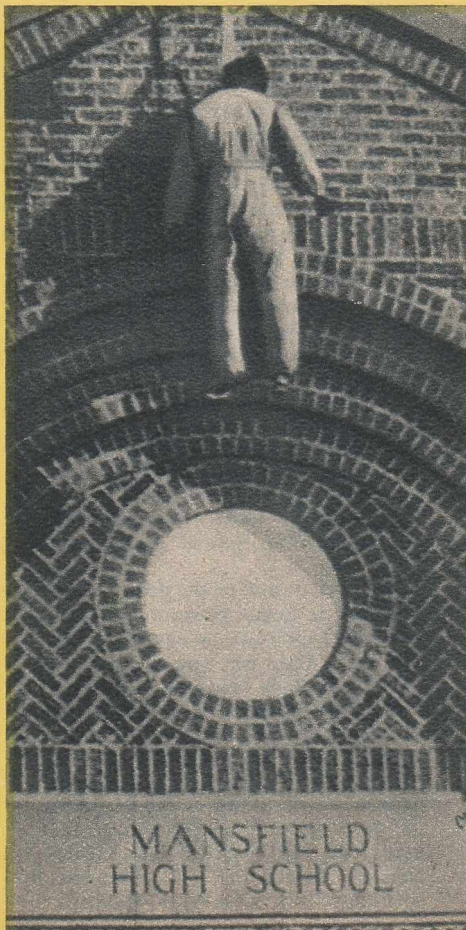
„Sistemul american de guvernămînt corespunde cel mai bine năzuințelor poporului de a fi propriul său stăpîn”...

Așa spune președintele. Să vedem ce spune radiografia noastră.

Poporul american își exercită privilegiul de a se autostăpîni prin intermediul unor aleși ai săi. Pentru aceasta, el trebuie să plătească o taxă electorală care variază de la patru la zece dolari de persoană, ceea ce determină pe foarte mulți alegători să renunțe la a-și da votul și, o dată cu el, dolarii. Și cum în 1951 Senatul a respins cu indignare propunerea ca taxa electorală să fie desființată, nu e de mirare că ațîinerile voluntare¹⁾ de la vot se numără cu milioanele.

Da, dar mai interesantă chiar decît problema alegătorilor este cea a aleșilor. Studiind moravurile electorale americane, s-ar putea alcătui o antologie de anecdote pîcănțe din care spațiul nu ne în-

¹⁾ Despre cele silite vom mai avea prilejul să vorbim.

găduie decât să spicuiam la întimplare câteva.

După cum se știe, în Statele Unite există două partide care alternează la frânele țării: republican și democrat. S-au scris multe despre faptul că și unul și celălalt reprezintă în realitate aceleași interese — ale marilor monopoluri. Dar iată că au început să dispară pînă și deosebirile formale dintre ele. Alegătorii din California au avut nu demult ocazia să constate că pot vota, în cel de-al doilea district senatorial, fie pentru „democratul” Randolph Collier, fie pentru „republicanul” Randolph Collier.

Nu, nu e nici o greșeală de tipar, nici o întimplătoare potrivire de nume. Același Randolph Collier candida pe listele ambelor partide, evitînd astfel alegătorilor orice dilemă. La fel s-a întimplat și în cel de-al 11-lea district senatorial, unde Frank L. Gordon a recoltat ca democrat 5 818 voturi și ca republican 5 292 voturi, repurtînd astfel o strălucită victorie.

În districtul al 15-lea lucrurile au fost și mai vesele. Aci existau doi aspiranți la postul de senator: Thomas McCormack și Frank H. Fowles. Și unul și celălalt au candidat atît ca republicani cît și ca democrați. Din nefericire, nu s-a păstrat nici un document din interesanta campanie electorală pe care trebuie s-o fi dus „republican-democratul” Fowles împotriva „democrat-republicanului” McCormack.

Sînt acestea cazuri întimplătoare și izolate? Nu! Vreți dovezi? Iată una din foarte multe: în statul Nevada, George Wingfield, președintele comitetului electoral al partidului democrat (adică un fel de Trahanache american), cumulează încă o funcție. El este tot președinte și tot al comitetului electoral, dar al partidului republican. Pentru a-și reduce spezele, Wingfield își duce munca sa de dublu și antagonist președinte în același birou, cu același personal și același telefon (Reno 3111).

Ar fi interesant de văzut cum reacționează opinia publică față de asemenea situații. Dl. Mod-de-viață-american se fâlește grozav cu libertatea presei sale. Dar cu cîtă discreție tratează el cazuri ca acestea: în statul Wyoming, ziarele „Eagle” (democrat) și „State Tribune and Leader” (republican) au unul și același director-proprietar, pe Tracy S. McCracken. La fel stau lucrurile cu diferite ziare din statele Indiana, Pennsylvania, Arizona etc. După expresia cunoscutului comentator Drew Pearson, „mentalitatea acestor directori de ziare este identică cu cea a proprietarilor de magazine universale, care pe aceeași tețgea oferă spre cumpărare clienților două mărci concurente de gumă de mestecat”.

S-ar putea ca cititorii mai sensibili să se indigneze de pe acum. Îi prevenim (ca la filmele americane de groază) pe cei cu inima slabă să nu citească mai departe, pentru a nu-și periclita sănătatea.

„...Marile principii ale cinstel în alegere și ale libertății de opinie fuseseră afirmate prin ruperea cîtorva mîini și picioare...”

(„Martin Chuzzlewit” de Charles Dickens)

În statul Kentucky doi rivali politici, numărîndu-și fiecare în parte voturile, s-au declarat aleși simultan ca guvernatori. Cum

totuși nu exista decât un singur loc disponibil pentru această înaltă funcție, unul dintre ei, pe nume Goebel, a fost împușcat mortal de către celălalt care, după ce și-a desființat astfel adversarul în cel mai propriu sens al cuvîntului, și-a luat în primire postul. De altfel Goebel împușcase și el, cu cîțiva ani mai înainte, pe un oponent al său.

La Chicago a fost primar timp de 14 ani în șir un oarecare Ed Kelly. Sprijinitorii săi în alegeri erau circiumarul Dink Kenna și șeful poliției orășenești, Daniel A. Gilbert. Cînd Kenna a răposat întru domnul, el a lăsat moștenitorilor săi frumușica avere de peste un milion de dolari, din care jumătate în bani-gheață. Daniel Gilbert a fost supranumit „cel mai bogat polițist din lume”, întrucît dintr-un salariu de 9 000 de dolari pe an reușise să pună deoparte în patru ani 360 000 de dolari. Baniul lui Kenna și Gilbert erau răsplate serviciilor lor electorale. De unde-i lua primarul? Din fondurile primăriei! O anchetă întreprinsă de procurorul Frank Leesch a dovedit că 16 la sută din numele care figurau pe statele de plată ale primăriei erau fictive și că 75 la sută din funcționari nu veneau la serviciu decât pentru a-și încasa salariile pe care le predau apoi imediat lui Kelly.

În statul Oregon au candidat pentru locul de senator doi Johnsoni: Hiram și Grove. În cursul campaniei electorale Hiram Johnson spunea despre Grove Johnson că e un fost pușcăriaș (ceea ce era perfect adevărat). La aceasta, Grove Johnson răspundea că Hiram Johnson e alcoolic în ultimul grad (ceea ce era de asemenea adevărat). Despre un singur lucru nu pomenea nici unul, nici altul: că Hiram este fiul lui Grove.

În statul Florida soarta alegerilor este decisă totdeauna și fără drept de apel de o forță politică ocultă dar imbatabilă: cartelul proprietarilor de hipodromuri. Veniturile acestui cartel se ridică, numai în orașul Miami, la 30 milioane de dolari pe an. Un raport al comisiei de anchetă conduse de senatorul Kefauver a stabilit că pentru a obține realegerea coruptului guvernator Fuller Warren cartelul a contribuit la campania lui electorală cu 600 000 de dolari. Warren și-a dovedit grațitudinea scutînd în mod ilegal de impozite pe susținătorii săi.

Comisia condusă de Kefauver și-a publicat constatările, nimeni nu le-a contestat dar, bineînțeles, alegerile nu au fost anulate, Warren a rămas guvernator, iar proprietarii de hipodromuri au continuat să-și adune milioanele.

Și pentru că a venit vorba despre Kefauver, este cazul să menționăm în treacăt că activitatea sa ca investigator al corupției politice din Statele Unite i-a adus mari necazuri. S-a mers pînă acolo încît a fost declarat comunist de către o personalitate politică de talia lui E.H. Crump. Acesta este „boss”-ul din umbră al statului Tennessee, omul pe care întreaga presă americană l-a descris ca pe un veritabil dictator. De foarte mulți ani rezultatele

alegerilor în acest stat coincid întru totul cu dorințele lui Crump. Metodele lui sînt simple și infailibile: cînd se ivește riscul ca un adversar să obțină majoritatea, Crump mobilizează la vot pe minorii, pe pușcăriași și chiar pe morți (e probabil însă că cel puțin aceștia din urmă nu mai plătesc taxa). În câteva rînduri procedea la fost și mai direct: urnele conținînd prea multe voturi „contra” au fost înlocuite cu altele, în ale căror pîntece de lemn domnea o impresiionantă unanimitate procrumpistă. În aceste condiții se mai poate mira cineva că, din 1909 încoace, Crump și oamenii lui au ieșit învingători în 113 alegeri?

Pe placa noastră radiografică petele și umbrele se înmulțesc. Pentru a împiedica alegerea ca senator a lui Millard E. Tydings, ziarul „Washington Times-Herald”, aparținînd trustmanului McCormick, nu s-a sfiit să publice o fotografie trucată înfățișîndu-l pe Tydings la o ședință... comunistă. Primarul Bostonului, un anume James Michael Curley, a fost condamnat de un tribunal federal la 18 luni închisoare pentru fraude grosolane comise în gestiunea municipalității; eliberat pe cauțiune, el nu numai că nu și-a părăsit primăria, dar a candidat ca deputat al statului Massachusetts în Camera reprezentanților din Congresul S.U.A. Evident, Mr. Curley a fost ales și susținătorii săi i-au organizat un marș triumfal prin Boston, în sunetele unei fanfare militare care executa imnul „Cinste glorioasă a nostru erou!”

Un cuvînt încă despre felul în care este concepută legea electorală în S.U.A. Dl. Mod-de-viață-american afirmă că reprezentarea în Congres a cetățenilor este perfect proporțională. Dar iată ce ne arată radiografia: opt state vestice și muntoase (ca Idaho, Colorado, Montana etc.), reprezentînd 4 la sută din alegători, trimit în Congres același număr de senatori ca opt state răsăritene (cum ar fi New York, Pennsylvania, Ohio etc.), care reprezintă 50,5 la sută din alegători.

Cu alte cuvinte, senatorul statului New York — stat cu o populație de peste 15 milioane de oameni — are aceeași putere politică cu senatorul statului Nevada, a cărui populație este de exact o sută de ori mai mică.

Rostul acestei combinații este diminuarea considerabilă a greutății specifice în Congres a acelor zone cu o densă populație muncitorească, în favoarea regiunilor slab locuite, unde jocul forțelor reacționare se poate face mult mai ușor.

Ar mai fi multe de vorbit despre ceea ce însăși presa americană numește „cîrcul electoral din S.U.A.” Dar am spus de la început că placa noastră radiografică își are limitele sale. Ne vedem obligați să ne mutăm privirea spre sectorul din vecinătatea imediată a celui pe care l-am analizat pînă acum și să ne ocupăm puțin de ceea ce fac aleșii poporului american după ce au fost investiți cu încrederea lui. Aceasta, într-unul din numerele viitoare.

Nicolesc MINEI

AGENDA

● Două interesante opere muzicale originale fac parte — printre altele — din repertoriul actual al Teatrului Mare din Moscova: baletul „Pagini din viața”, de compozitorul gruzin Andrei Balancivadze, și opera „Nu numai dragoste” de Rodion Șcedrin pe un libret după o năvălă de Serghei Antonov. Prima lucrare folosește ca motive muzicale atît melodii naționale gruzine cît și cîntece ruse. Cea de-a doua aduce pe scenă chipurile unor oameni sovietici contemporani din lumea satului: mecanizatori, colhoznici etc.

● „Taras Bulba”, celebrul roman de Gogol, a fost ecranizat de studiourile americane. Exterioarele au fost turnate în Argentina. În rolurile Andrei și Ostap — cei doi fii ai legendarului cazac — actorii Tony Curtis și Yul Brynner.

● Clasicelor instrumente soliste de concert — vioara, pianul, violoncelul, instrumentele de suflat etc. — li s-a adăugat recent încă unul, mai puțin „clasic”: acordeonul. Într-adevăr, cunoscutul compozitor francez Jean Wiener a prezentat recent în Sala Pleyel din Paris originala sa lucrare: „Concert pentru acordeon și orchestră”. Solistul Gilbert Rousel, acompaniat de Orchestra asociației concertelor Lamoureux.

● Pentru cititorii mai tineri din R.D. Germană, Editura literarului din Berlin a tipărit recent două interesante cărți de Walther Victor: „Omul care a transformat lumea”, dedicată vieții și operei lui Karl Marx, și „Cel mai bun prieten”, despre viața și munca neobosită a lui Friedrich Engels. Ambele lucrări au fost traduse în limba rusă, fiind în același timp solicitate și de alte țări.

● Dramaturgul slovac Peter Karvas, autorul piesei „Liturgia de la miezul nopții”, jucată și pe scenele noastre, a scris recent o nouă lucrare dramatică intitulată „Antigona și ceilalți”. Piesa, o puternică dramă antisfascistă, înfățișează spectatorilor lupta plină de abnegație a unui nucleu de rezistență dintr-un lagăr de concentrare nazist.

● Nemuritorul „Revisor” al lui Nikolai Gogol servește din nou drept subiect pentru o realizare cinematografică. De data aceasta filmul va fi regizat de italianul Luigi Zampa și va avea ca una din interprete feminine pe artista franceză Marie-José Nat.

● Suedezul Erwin Leiser, realizatorul zguduitorului documentar „Mein Kampf”, care dezvăluie aspecte inedite ale atrocităților hitleriste, pregătește un nou film documentar: „Hiroșima este peste tot”.

INCENDIUL DE LA PALATUL FOLENA

de Achille CAMPANILE — scriitor Italian

Pe atunci eram directorul unui cotidian. Intr-o seară, foarte târziu, după cum mi-amintesc, a luat joc palatul Folena. L-am strigat pe ușier: „D'Artagnan!” De fapt îl chema Giulio, dar întrucât lucra la un ziar cu o poziție politică cam... incomodă pentru guvern, considerase că e necesar să-și ia un pseudonim din literatura clasică.

— D'Artagnan — spusei eu — cheamă-l pe redactorul de la secția incendiilor.

— A plecat adineauri, excelență.

N-am reușit niciodată să-l dezvăț să-mi spună „excelență”.

Am trecut însă peste aceasta, constatând încă o dată că, chiar dacă s-ar fi scufundat pământul sub clădirea gazetei, redactorul de la secția incendiilor, sclav al ceasornicului său, tot ar fi plecat acasă la 10 fix. Ce să-i faci? Cu atât mai rău pentru incendiile care izbucneau după ora 10!...

— Cheamă-l atunci pe redactorul de la secția catastrofe și sinucideri.

— A fost călcat ieri de o mașină... Știfi doar...

— Totuși, trebuie să mai fi rămas cineva în redacție.

— Numai cronicarul monden.

— Slavă domnului. Cheamă-l.

— Apăru fracul negru al cronicarului.

— Repede — spusei eu — fugi la palatul Folena și redactează-mi o notă despre incendiu.

— Dar eu nu...

— Nici un „nu”! N-am pe cine să trimisă și ia un taxi și fugi! Fă o relatare amănunțită, de-o jumătate de coloană.

— Și invitația?

— Care invitație?

— Invitația pentru incendiu!...

— (Dumnezeule!) Nu mai pune nici o întrebare și fugi cât mai repede!

... Iată relatarea sa, apărută în gazetă a doua zi dimineața:

„Ca o auroră orbitoare și strălucitoare a mii de flăcări, ca un elegant balans al coloanelor de fum, ca o cascadă de umeri gin-gași și goi de femei, astfel apare uneori viața mondenă monoculului suprablazat al cronicarului de gazetă.

Ieri seară la palatul Folena a avut loc un grandios și neuitat incendiu. La incendiu au fost de față toți locatarii luxosului palat. S-a remarcat cu deosebit efect corpul

pompierilor în uniformă de paradă. Contesa Folena, drapată într-un cearșaf care sublinia avantajos formele sale sculpturale, a apărut în bocanci bărbătești de o rafinată eleganță; contele s-a înfășșat oaspeților în niște magnifici indispensabili din tricot de lână fină. De asemenea a provocat entuziasmul celor prezenți tinăra contesă Folena, în cămașă de noapte transparentă, și miss Scott, guvernanta ei, cu bigudiuri naționale. Alături de ilustrațiile se afla argatul curții — ca o vie ilustrație a democrației contelei Folena.

Incendiu, care a avut loc într-o atmosferă de entuziasm general, s-a prelungit până târziu după miezul nopții. Pompierii și oaspeții și-au luat rămas bun spre dimineață, ducând cu ei impresiile de neuitat ale acestui spectacol feeric, ca și convingerea că ospitalitatea gazdelor s-a manifestat încă o dată în forme noi și originale”.

În românește de Vlad MUȘATESCU

(Din „Za rubejom”)

cine este MOÏSE CHOMBE?

Moșturoasa zeită a publicității s-a săturat de urechile peștede ale lui Gian Kai-și, l-a exilat într-un ungher obscur al galeriei ei de portrete demodate pe nu prea trupeșul Ngo Dinh Diem și mai îndreaptă doar din când în când câte un zâmbet silnic către profilul prăpăstios al doctorului Salazar. Primul ei favorit a devenit președintele statului ipotetic Katanga, președinte el însuși nesigur, Moïse Chombe.

Chombe e un individ care de fapt nici nu are o istorie proprie, el fiind un simplu dosar al serviciului de personal al societății industriale anglo-franco-belgiene „Union Minière du Haut-Katanga”. Când e solicitat, se lasă fotografiat din toate pozițiile, neuitând bineînțeles să zâmbească extrem de larg, după modelul celor mai experimentate reclame de pastă de dinți; o singură publicație, belgiană, a fost lipsită de dantura președintelui, pagina hatangheză înfățișând aici un dos enorm deasupra unei feți de mitralieră, cu informația prețioasă că posesorul locului își inspectează trupele din Elisabethville.

Cum e de presupus că acest erou publicitar va avea — ca și înaintașii săi — o carieră scurtă și se va epuiza într-un termen relativ apropiat, ne grăbim a-l prezenta altă timp cât mai atrăgătoare oarecare agitație.

scurt și răsunător șir de escrocherii, reușește să aducă în stare de faliment bătrina casă de comerț. Conducerea societății „Union Minière” studiază atent crahul, găsește că tinărul are oarecare stofă și hotărăște să-i acorde un împrumut de refacere. Speranțele par a fi îndreptățite; în 1959 i se creează un partid politic intitulat Konakat, în care sînt înscriși automat oamenii de serviciu băștinași ai societății belgiene, iar în 1960 e adus ca „om politic african” la masa rotundă de la Bruxelles, unde tocmai se discuta aprig cu veritabilii luptători pentru independență cauza eliberării Congoului. Aici, Chombe stăruie ca noua republică africană să-l recunoască de șef suprem pe regele Belgiei și să facă politică externă prin Bruxelles, ceea ce provoacă oarecare jenă chiar și guvernului belgian. În vara lui 1960, Chombe declară Katanga stat independent, iar în primele zile ale lui 1961 începe exterminarea tribului Baluba, care nu-l recunoaște ca președinte. Apoi participă lauciderea lui Lumumba, intră în război cu Organizația Națiunilor Unite, e arestat de Kasavubu; eliberat, pare-se, de americani, se refugiază la englezi în Rhodezia, călătorește incognito la Paris și Geneva, corespundează cu președintele Kennedy, cu papa Ioan al XXIII-lea, cu regele Belgiei și iată-l din nou la Elisabethville, viu și nevătămat, amenințînd pe Gizenga, injurîndu-l în gura mare pe Adoula, scrișnind la comandantul trupelor O.N.U. și hotărînd prin țipete că se va război cu lumea întreagă dacă va fi nevoie — uitînd numai să explice pentru ce anume...

Toată această biografie furtunoasă ar putea constitui pînă la urmă un acceptabil material de roman foileton în fascicule dacă n-ar fi cel puțin trei inconveniente: 1) ea e prea aglomerată de ticăloșii și crime; 2) foarte puține din acțiunile personajului principal sînt ale sale

Schiță de biografie a personajului

„Suporterii lui sînt în primul rînd belgienii”.

„U.S. News and World Report”

„Suprema lui speranță: civilii care au fost ieri soldați de meserie în Indochina și în Algeria”.

„Paris-Match”

Moïse a văzut lumina zilei în casa părintelui său, una din căpeteniile tribului Lunda. Belgienii l-au folosit pe tată multă vreme ca recrutor de mînă de lucru, ceea ce însemna în Congo o meserie extrem de singeroasă. Bătrînul a știut să-și scoată profitul său din această indeletnicire: treptat și-a încropit un lanț întreg de dugheni, citeva plantații și un hotel suspect, rezervat exclusiv albilor.

Fiul e încredințat școlii misionarilor. Ei îl formează ca protestant și într-o atît de mică măsură ca intelectual, încît asupra acestei laturi a biografiei sale nu insistă nici măcar ziarele belgiene plătite s-o reconstruie. La moartea tatălui, fiul îi preia afacerile și, după un

IDILĂ DE PRIMĂVARĂ

ORIZONTAL: 1) O întâlnire privită cu simpatie — Un fel de nebunie. 2) Pierdut în visare... — Bine! 3) Face să-ți bată mai tare inima — Literatură (abr.). 4) Antemeridian — El și ea. 5) Frumoasele din poveste — Soț. 6) Nu e chiar înaltă! — Poate să te mîngie, poate să te doboare... 7) Negatie — Insulă lângă Noua Caledonie — Curg rîu. 8) Un bun arcaș — Spin. 9) Simbolul încăpățînării — E dulce să-l mîncîci, nu alta! 10) Luat în brațe (fig.). 11) A lenevi — Șotie (pl.).

VERTICAL: 1) Aici pot fi admirate Sanda, Marina, Florela etc. — Cîmpulung (abr.). 2) Elena Dan — Se întîlnesc mereu... la ceas. 3) La baschet — Sodiu — Rîu în Franța. 4) A țigari — Braț la braț. 5) Cășătorit cu „cîr”... — La baza oricărui cămin trainic (pl.). 6) N-are încredere în bărbați — Jean Grigore. 7) Bidiviu — Loc la

1	M	E	C	I	5	M	A	K	I	10
2	A	D	O	R	M	I	T	11	N	N
3	G	A	S	U	I	S	O	L	I	T
4	A	M	P	K	A	N	U	M	E	
5	Z	I	N	E				P	A	R
6	I	N	A	V	I	N	T		S	
7	N	U	U	E				A	B	E
8	T	B	H	T	A	S	I	M	E	
9	P	A	T	I	R	T	O	R	T	
10	L	E	N	I				R	E	L

teatru. 8) Imbrățisări cu mult foc (slng.) — În floarea de lotus! 9) Ea,

îndrăgostita... — Unul din farmecele ei. 10) Loc de întîlnire.

proprii; 3) sînt extrem de sărace și nesigure datele despre viața intimă a subiectului.

Artiștii - minuitori

„Otrăviți-vă săgețile! Omorîți orice soldat al O.N.U. pe care-l întâlniți!”
Chombe, către jandarmii săi

„Forțele O.N.U. din Katanga nu au nici un drept de a impune acolo o soluție politică prin forță.”

Declarația guvernului britanic

„Katanga trebuie integrată numai în mod pașnic.”

Dean Rusk

„Marele joc se desfășoară însă astăzi în afara Congoului și a Africii — la Washington, la New York, la Bruxelles, la Londra — și există impresia că de data aceasta partida se joacă deschis, cu cărțile pe față.”

„Tribune des Nations“

Chombe e un bărbat de 41 de ani, cu o siluetă cam deșirată, cu un cap prea mare, urechi situate prea departe, spre ceafă, ochii trași excesiv spre tîmple — cu privirea cam nesigură — o față mult prea lată, pe care e zugrăvit în permanență un aer de lăcomie grosolană. La începutul carierei se arăta mai ales în cămașă, pantaloni strîmți și ghete de baschet. Acum, de cînd e preumblat prin atîtea capitale, și-a reorganizat garderoba. Se arată mai cu seamă în smoching, joben și pantofi de lac. Garda personală pare costumată după schișele de la premiera cunoscutei melodrame „Doi sergenți”: chivără de metal cu coadă, tunică de postav cu rfuiri de zorzoane, cordon alb cu cataramă, pantaloni albi, mănuși albe, cizme negre cu pînteni, sabie; privind acești bravi ostași ai senzația puțin stranie că vezi în același timp grenadirii prusaci, veteranii nepoleonieni și pompierii englezi din vremea războiului cu burii. Dar, firește, toate aceste persoane costumate, inclusiv Chombe, sînt de origine katangheză. Asupra autenticității lor nu poate fi formulată nici o îndoială.

Ei constituie însă cea mai masivă parte a inventarului strict indigen al administrației katangheze.

În rest?

În rest: colonelul francez de parașutiști Faulques, din Legiunea Străină — cap de șobolan, cu părul scurt și zbîrlit, pozînd pe jumătate gol lîngă următoarea recuzită: un tablou cu o femeie goală, un ventilator, o ceașcă de alcool. Se bate la Elisabethville, din birourile societății belgiene, comandînd peste 500 de soldați străini, francezi, belgieni, italieni, greci, germani. Colonelul de parașutiști Gillet, putchist fugit din Franța. Ex-amiralul american Alan G. Kirk, președintele societății americanobelgiene „Development Corporation”, acționînd în sudul Stateilor Unite. Senatorul american Thomas J. Dodd. Senatorul J.C. Eastland, din Mississippi, rasist notoriu, care acuză O.N.U.-ul că-l atacă pe Chombe numai fiindcă este negru. Michel Struelens, exfuncționar de stat belgian, agent katanghez la New York, însărcinat să cumpere contra dolari recunoașterea diplomatică a Katangăi de către statele din America Centrală. Roy Welensky, primul ministru al Federației Rhodeziei și Nyassalandului, la care Chombe se refugiază ori de cîte ori se simte în nesiguranță. Conducătorul anonim al organizației fasciste „Mișcarea acțiunii civile”, care

acționează la Bruxelles. Abatele Foulbert Youlu, conducătorul fostei colonii franceze Congo, prin a cărei capitală, Brazzaville, trec transporturile de armament spaniole, franceze și vest-germane spre Katanga. Viconte franco-helvet Ferron, bancher, consulul Islandei la Geneva, cel care tipărește aici bancnotele katangheze. Numeroși sprijinitori mai mult sau mai puțin sus-puși la Washington, Londra, Paris, Geneva, Bruxelles, New York, Bonn.

Dar oare toți aceștia sînt prietenii personali ai lui Chombe, îl admiră, îl stimează, țin la președinția lui? Cîtuși de puțin! Pentru toți la un loc și pentru fiecare în parte, Chombe înseamnă doar o simplă posibilitate de a manevra din punct de vedere economic, financiar sau politic. Katanga dă o producție anuală de jumătate milion tone magneziu, cincizeci de mii tone de zinc și are monopolul uraniului și al radiului pentru lumea occidentală. Ea produce mari cantități de cărbune, cobalt, cupru. În exportul congolez, Belgia are o participare de 400 de milioane dolari, Statele Unite de 200 milioane dolari, Marea Britanie de 250 milioane dolari, Franța de cîteva zeci de milioane dolari. Societatea „Union Minière”, care exploatează principalele bogății din Katanga, avea, la crearea ei, în 1906, un capital inițial de 300 milioane franci belgieni. În 1937 acest capital se umflase la două miliarde franci, iar în 1946 la 800 miliarde franci. De atunci nu se mai cunosc cifre privind capitalul întreprinderii. Societatea anglo-americană „Tanganika Ltd. Concession” (cu sediul în Rhodezia) deține cam 20% din acțiunile minelor katangheze și e stăpîna drumului de fier care leagă Katanga de țărîmul angolez. Societatea americană pentru exploatarea metalelor neferoase „American Metal Climax” este direct și indirect proprietară de mine katangheze. Diverse societăți franceze dispun, de asemenea, de bogățiile locale.

Aceste împrejurări definesc și cel de-al doilea cerc de minuitori ai marionetelor katangheze: Harry Openheimer, „marele patron” al imperiului economico-financiar care e „Anglo-American Corporation of South Africa” (aur, diamante, cărbune, aramă); Nelson Rockefeller și conducerea băncii Lazard din New York; Charles Waterhouse, fost ministru conservator englez, unul din directorii lui „Union Minière” și președintele lui „Tanganika Ltd. Concession”; contele de Selborne, membru conservator al Camerei Lorzilor, director al lui „Union Minière”; lord Robins, membru conservator al Camerei Lorzilor, director al lui „Union Minière”... și alții.

O piesă în trei acte

„...Acest uriaz capital particular a aprobat și sprijinit secesiunea lui Chombe...”

Ziarul elvețian „Die Tat“

În clipa în care Chombe era pe punctul de a fi transportat și judecat pentru înaltă trădare la Leopoldville, s-a anunțat surprinzătoarea sa eliberare și reînțoarcerea acasă. În momentul cînd trupele O.N.U. erau gata să cucerească Elisabethville, operațiunile au fost oprite.

Primul conducător al trupe-

lor O.N.U., indianul Rajeshwar Dayal, a demisionat și s-a întors tăcut în India. Noul conducător al trupelor O.N.U., irlandezul Conor O'Brien, a demisionat și el, dar s-a dovedit mult mai puțin discret decît predecesorul său indian. Revelațiile sale au fost uimitoare, lăsînd să se întrevadă, în afară de poziția anglo-franceză de sprijinire a lui Chombe, și aspecte obscure ale jocului dublu american: pe de o parte, oficial, S.U.A. votează la O.N.U. pentru ofensivă în Katanga, pe de altă parte mari grupuri financiare americane, prin reprezentanții lor influenți din economie, politică, presă, declară trupele O.N.U. agresoare și fac totul pentru a opri ofensiva „căștilor albastre”.

În iulie 1960 era atît de evident că Chombe este un instrument belgian ruginit, încît nimeni nu îndrăzneau să-l susțină pe față. În secret însă, Anglia și Franța sprijineau secesiunea katangheză. Astfel s-a pus în scenă „drama în trei acte” —

cum o numește publicația franceză „L'Express”. Primul act: Lumumba vrea să trimită trupele naționale în Katanga. Protectorii lui Chombe acționează și Hammarskjöld refuză guvernului central (congolez) mijloacele de transport. Apoi Lumumba este asasinat. Actul doi: Dayal trimite rapoarte prin care cere dreptul de a acționa energetic pentru lichidarea dizidenței katangheze. Hammarskjöld, presat de rezoluții, de opinia publică, de protestul țărilor socialiste, al popoarelor afro-asiatice, este silit să aprobe cererea. Atunci Franța și Anglia îl acuză pe indian în Consiliul de Securitate de incompetentă și parțialitate. Dayal demisionează. E numit, în locu-i, Conor O'Brien. Întrevederea cu Chombe îl lămură că discuțiile sînt aici, în general, inutile. Chombe se jură că nu mai are în soldă mercenari, iar aceștia rinjesc în dreptul ferestrei unde se desfășoară convorbirea. Trupele O.N.U. atacă — și o fac cu succes.

Aspect din „armata” pseudopreședintelui Chombe: după cum se vede, „ostirea” e gata de mari înfăptuiri. Insufletită eroic de apelurile la jaf ale căpeteniei sale și costumată după modelul acestei căpeteniei (ce-i drept nu chiar după ultimele jurnale londoneze).

Imediat, a doua zi, Roy Welensky oferă public ajutorul său Katangăi „atacate”, consulul englez la Elisabethville, Dunnet, promite oficial ajutor lui Chombe ca să reziste. O'Brien nu pare intimidat, e și orgoliul său personal în joc, și în zilele următoare plănuiește un al doilea atac cărui trebuia să-i urmeze arestarea întregului guvern-marionetă. Îl informează de aceasta pe Hammarskjöld. Secretarul general cere sfatul „unor” membri ai Consiliului de Securitate. Drept urmare, Chombe „dispare” din propria sa capitală, în fapt ascunzându-se la consulatul englez. Bătălia dintre trupele O.N.U. și mercenari nu mai poate fi oprită, se pare că soldații O.N.U. vor da o lovitură grea mercenarilor. Numai dect însă, în chiar toial luptelor de stradă, Anglia și Franța protestează oficial contra acțiunilor „arbitrare” ale lui O'Brien și îl numesc „agresor”. În același timp, consulii francez, belgian și englez din Katanga insistă

ca trupele O.N.U. să se deplaseze în orașul îndepărtat Jadotville, unde populația europeană e amenințată. Detașamentul irlandez trimis acolo nu observă nici o amenințare pentru europeni, dar e pur și simplu capturat de mercenarii care-l așteptau, bine pregătiți. Avioanele O.N.U. aflate în Uganda nu pleacă spre Katanga, unde sînt reclamate de urgență, fiind reținute de guvernatorul englez pentru că n-au „documente în regulă”. O'Brien infuriat solicită o întrevvedere lui Hammarskjöld care se afla la Leopoldville. Acesta refuză și pleacă, la sfatul consulului englez, să se întâlnească cu Chombe în Rhodesia. Au urmat: moartea secretarului general și rechemarea urgentă a irlandezului la New York. Urmașul lui, Brian Urquhart, participă la desfășurarea actului trei atacîndu-l din nou pe Chombe, cu trupe proaspete și după un plan secret pe care-l cunoștea numai el. Diplomații englezi și francezi au inter-

venit și ei cu o surprinzătoare promptitudine. Ce i s-a întîmplat lui Urquhart? Un grup numeros de jandarmi katanghezi beți a apărut ca prin minune în sala unde reprezentanța O.N.U. dădea o recepție în cinstea unui oaspete american și l-au bătut atît de rău pe reprezentant, încît aproape o săptămînă a fost indisponibil.

Ipoteză de final

„Ceea ce se petrece în Congo este oribil și periculos. Numai Moise Chombe suride...”

„L'Express”

„Omul acesta e șertarul unei case de bani”.

Lumumba despre Chombe

Ce are de făcut Chombe în aceste furtunoase împrejurări? Să-și păzească pielea, aceasta-i sarcina lui. Și să joace numai atunci cînd i se cîntă. Uneori lansează apeluri, semnează scrisori și organizează chiar conferințe de presă, totdeauna cu un ofițer alb în dreapta, un civil alb în stînga și un mercenar alb care îi ține microfonul în față — toți trei recomandîndu-se indiscrabil. Declarațiile sale politico-militare au cam această ținută literară (citate reale): „Am în labă pielea lui Lumumba” (după ce i-a fost predat mișelește eroul poporului congolez). „Ileo și Bomboko au crezut că m-au înhățat la Conquihlatville (cînd Chombe a fost arestat — n.n.) dar ați văzut că tot eu

i-am lăsat cu gura căscată!” „Pe Hammarskjöld l-a pedepsit dumnezeu care ține cu mine, nu cu sălbaticii care poartă căști albastre” (trupele O.N.U. — n.n.). „Katanga e blestemată, care cum s-atinge de ea, crapă”. „Un veritabil limbaj de soldațoi” — a apreciat ziaristul francez de dreapta Pierre Vincent care a asistat la cîteva din aceste conferințe de presă și i-a luat și un interviu.

Acesta e Moise Chombe, președintele de paie, denumit de un ziar occidental „omul negru cu suflet alb”, iar de oamenii politici africani progresiști „marionetă neagră pe sfoară colonialistă”, un joben negru, însoțit totdeauna de un aghiotant alb. Pentru Chombe, care nu știe azi ce i se va porunci să facă și să spună mîine, cer tratative și soluții „pașnice” cercurile imperialiste; lui îi dau „răgazuri”, iar trupele O.N.U. sînt dislocate din Katanga și trimise în provincia orientală. În același timp, aceleași cercuri aplaudă arestarea patriotului și democratului Antoine Gizenga cu aceleași mîini cu care au plătit uciderea lui Patrice Lumumba, a lui Okito și M'Polo.

Chombe este unul dintre cele mai rău mirositoare efecte ale putrezirii colonialismului în Africa. Sînt toate temeiurile să nădăjduim că asemenea reziduuri nu vor stărui prea multă vreme pe pămîntul însingurat al Congoului.

Valentin SILVESTRU

Moise Chombe, „președinte” al statului neoficial Katanga din Congo, îmbrăcat în haine englezești, distins cu o decorație belgiană, pîzit în permanență de un colonel de parașutiști francez. „Jobenul și redingota — comentează fotografia revista «Paris-Match» — sînt impecabile, dar vai! puțin prea noi...” — adică făcute recent la Bruxelles, în cursul ultimului instructaj la care a fost chemat „președintele”.

Ultimul dans împreună: balerina (Irinel Liciu) își ia rămas bun de la logodnicul său (Gheorghe Cotovelea) („Valsul“).

Programul „Simfoniei fantastice“, unul din cele patru baletе care au văzut de curind lumina rampei în București, e binecunoscut încă din 1830, când însuși Berlioz, compozitorul, l-a formulat cu claritate: fiind respins de o elegantă curtată de aristocrați, un tânăr artist are coșmaruri disperate. Își omoară, în vis, iubita și e trăsit în fața judecății. Indignați de îndrăzneala tînărului de a fi ridicat ochii pînă la o femeie din lumea lor, reprezentanții aristocrației îl condamnă la ghilotinare, iar după execuție încing un drăcesc sabat în jurul sicriului.

Sub conducerea maestrului Oleg Danovski, pe scena Teatrului de Operă și Balet bucureștean eroii apar interpretați de Valentina Massini și Gabriel Popescu. Li-s-a adăugat rivalul — dansat de Petre Ciortea — personaj inexistent în programul formulat de compozitor dar necesar conflictului din spectacol.

Pe parcursul celor trei tablouri, urmărind transformările temelor muzicale, eleganții acuzatori ai îndrăgostitului devin treptat măștile hidoase din noaptea de sabat condusă de însăși femeia iubită. Finalul marchează victoria artistului descătușat prin creație: arătările de coșmar dispar, iar el dirijează ultimele acorduri ale simfoniei născute din suferințele pricinuite de o societate strîmbă, orgolioasă, neînțelegătoare.

La bal, iubita artistului (Valentina Massini) valsează cu rivalul lui, tînă superficial și elegant (Petre Ciortea). Imagine din baletul „Simfonia fantastică“.

O dată cu ridicarea cortin pentru „Valsul“ de Maurice Ravel, baletul se apropie de zile noastre atât prin momentul creației muzicii, cît și prin libret care i-a fost atribuit. Purții parcă ecourile dureroase ale răboiului abia terminat (partitura a fost scrisă între anii 1919-1920) baletul relatează povestea unor balerine care, ascultînd melodiestompată a valsului, își iau rămas bun de la logodnicul ofițer înainte plecării lui pe front. Mai tîrziu, în sunetele aceleiași melodii, ea află știrea morții lui...

Creșterea melodiei a atins punctul culminant. Evoluția balerinelor o marchează pe scenă („Bolero“).

Îi revine tot Tildei Urseanu meritul de a fi redat haina coregrafică inițială, și în bună măsură uitată, a popularului „Bolero“ de Ravel.

Compozitorul francez s-a adresat melodiei unui dans popular spaniol, ale cărui mișcări, energice, pline de demnitate și pe alocuri de o frumusețe aspră, sînt interpretate de dansatorii noștri fără a fi subordonate unui subiect anumit. Îmbinate într-o

metamorfoze

De-a lungul citorva minute de muzică, Irinel Liciu și Gh. Cotocea — cei doi interpreți — se scâ într-o lume evocatoare: misele teatrului cu balerinele admiratorii lor, Turnul Eiffel deva în umbră, anunțurile amențătoare vestind mobilizarea generală. În acest decor poezia nsurilor create de maestra Tilde seanu elogiază discret dragos și pacea. Acordurile orchesi se sting încet, mișcările danlui devin tot mai lente suged parcă durerea care o învâie, o dată cu amintirile, pe năra balerină. Ideea baletului unge limpede la spectatori: răzuiul a mai frint o viață, împoiva războiului trebuie luptat.

sătură armonioasă, evoluțiile regrafice urmăresc treptata creșere a melodiei de la soloul obolui pînă la strălucitorul tutti al. La început intră în scenă un singur dansator — Eugen Arcui. Chemării lui îi răspunde ortenera sa, Valentina Massini, apoi tumultul optimist al ulerinilor veniți să amplifice n ce în ce mai mult dansul rechii inițiale. Departate de „exosmul” unor Carmen fatale și refabricate, „Boleroul” dansat e scena bucureșteană se apropie e poezia marilor cîntăreți ai oporului Spaniei.

Irinel Liciu și Gabriel Popescu dansează duetul de dragoste al celor doi sclavi, înainte ca jungherul aprigului stăpîn să le curme viața („Șeherezada”).

Lumea pitorească a celor „1001 de nopți”, cîntată de Rimski-Korsakov în suita simfonică „Șeherezada” (cel de-al patrulea balet al spectacolului), a străbătut în pași de dans mai toate scenele globului. La noi a poposit acum pentru a doua oară, după mai bine de zece ani, cu varianta marelui maestru de balet rus Fokin, regizată și adaptată pe scena bucureșteană de Vasile Marcu.

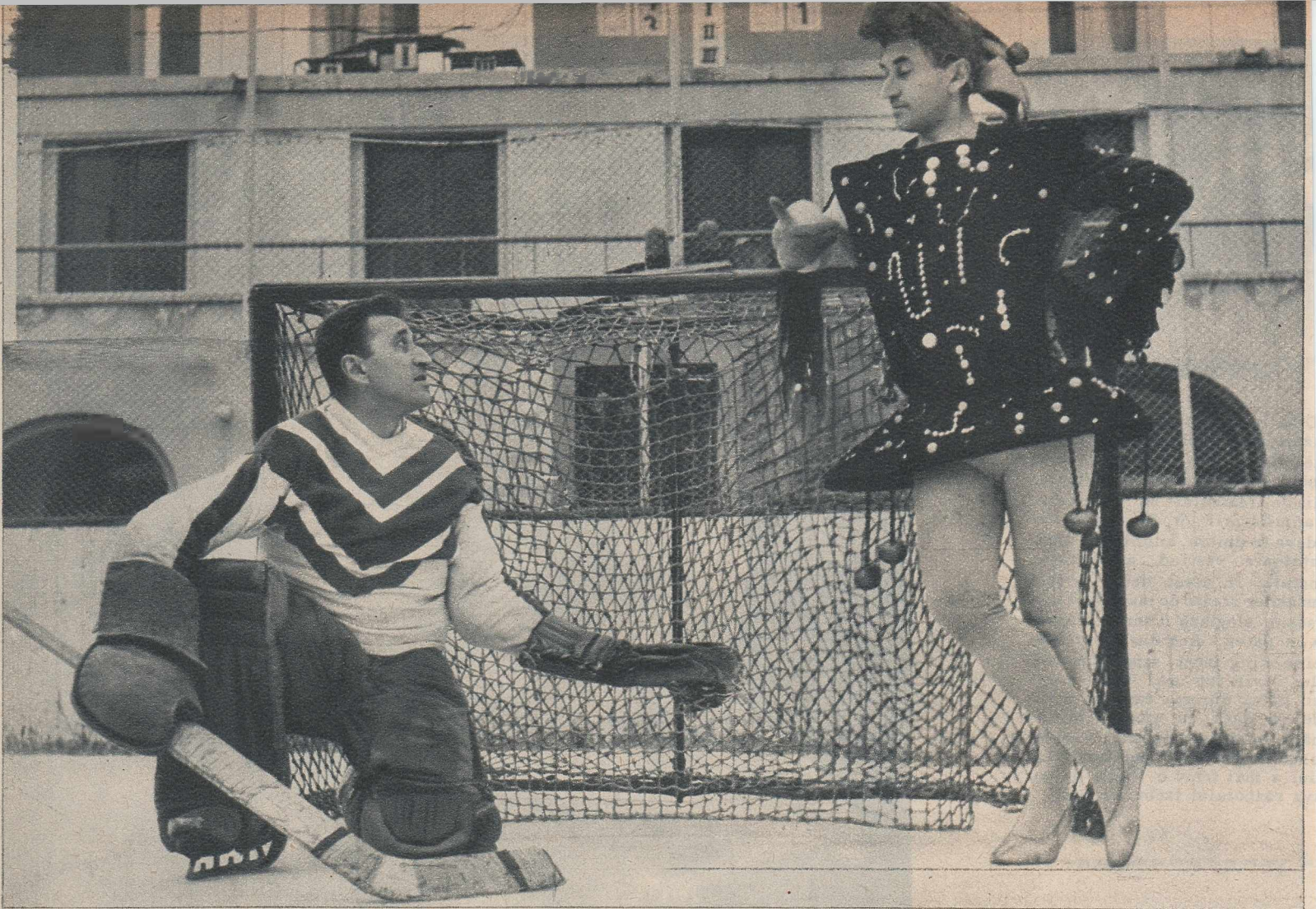
Narațiunea dansată nu și-a găsit un program propriu-zis în lucrarea simfonică. Ea a fost imagiñată pe marginea mișcărilor și sentimentelor sugerate de muzică. Introducerii evocatoare din fosa orchestrei îi corespunde pe scenă un prolog în care Șeherezada deapănă unul din numeroasele-i basme. Ridicarea celei de-a doua cortine ne va dezvălui acest basm interpretat prin dans de Irinel Liciu, Gabriel Popescu, Stere Popescu și ansamblul de balet. Pe marea în furtună, oamenii șahului se ocupă cu pirateria. Printre cei răpiți se află și doi îndrăgostiți. Fata — devenită captivă într-un harem — dobîndește libertatea celor întemnițați oferind temnicerului bijuteriile ei și ale celorlalte sclave. Nespusa bucurie a revederii e însă curmată de jungherul stăpînului, care-i ucide iubitul. Lîngă trupul neînsuflăit, fata va smulge același iatagan pentru a-l urma în moarte pe omul iubit.

Împletind într-o armonioasă legătură canoanele severe ale baletului clasic cu liniile unduitoare ale dansurilor orientale, „Șeherezada” se bucură de o originalitate demnă de partitura pe care o traduce. Emoțiile se transmit sălii prin arta dansatorilor care realizează una din cele mai frumoase creații ale lor. Spectacolul, în întregime, e ca o carte cu poze pe care o răsfoiești în-cîntat de descoperirea unor bogății ale muzicii cunoscute, luminate mai puternic prin dans.

Radu RUPEA

Fotografiile de Clara SPITZER

pe poante

dialog *despre* hochei

CU DORIN DRON

-Un interviu sportiv?

Era vădit surprins interlocutorul nostru, pe care de câțiva ani încoace nu-l mai aplaudă publicul sportiv, ci obișnuirii teatrelor, nu-l mai laudă în ziare cronicarii de hochei, ci criticii cinematografici. E vorba despre Dorin Dron, ani în șir portar al reprezentativei noastre de hochei pe gheață, iar în timpul din urmă actor de cinema, actor de teatru și, mai de curând, asistent de regie.

O dată depășit momentul surprizei, Dron continuă:

— Să nu-mi cereți să comentez ultimele meciuri ale hocheiștilor noștri, fiindcă — știți și dumneavoastră — teatrul ca și hocheiul se joacă mai ales seara. Ce-i drept, hocheiul mi-a rămas la inimă, dar cum așa putea fi eu prezent în tribunele patinoarului când trebuie să-mi joc rolul pe scenă? Mai ales că și asta e un lucru care mă pasionează!...

— Nici vorbă despre ultimele meciuri... Mai degrabă despre primele jocuri... Din cariera dv., firește...

— Așa da. Dar să știți că primele meciuri au fost... meciuri de fotbal. În echipa de pitici a C.F.R.-ului.

— Și de ce ați abandonat fotbalul?

— Pentru că nu mă împac cu postul de portar. E un post ingrat. Ceilalți zburdă cu mingea încoace și încolo pe teren, iar tu stai. Și dacă, în cele din urmă, balonul vine și spre tine, atunci parcă-l însoțesc toate spaimele din lume.

— Bine, dar la hochei ați ales tot poarta!...

— Așa e... Dar dv. nici nu vă dați seama ce mare deosebire e între poarta de fotbal și cea de hochei! La fotbal niciodată nu izbuteam să ajung la bara de sus, pe când la hochei am scăpat de acest complex de inferioritate...

— E mult de când ați preferat poarta de hochei?

— Hm! Sint câțiva anișori bunicei!...

— Cum se rezolva pe atunci problema echipamentului?

— Fiecare cum putea. Eu, de exemplu, îmi amintesc că m-am prezentat la mama cu pisla de la mașina de scris a tatii și cu câteva șipculițe, rugînd-o să-mi confecționeze un echipament corespunzător... Trebuie să vă spun că abia către sfîrșitul activității mele sportive am avut parte de un echipament cum îmi visam în anii tinereții...

— Ce părere aveți despre hocheiul de acum, în comparație cu acela din vremea debutului dv.?

— Indiscutabil că schimbarea regulilor de joc l-a făcut mai dinamic, deci mai interesant. Cândva jocul se baza pe un principiu foarte simplist: „Apără-te cu dinții și pune-ți toată puterea de luptă și... speranța în contraatac”. Preocupări tactice? Se reduceau la sfaturi de felul acesta: „Fii cu ochii pe cutare!” sau: „Nu-l lăsa pe X să se apropie de poartă!”

— Și aceste sfaturi cine le dădea?

— Rareori cineva de pe marginea terenului. De obicei erau în sarcina portarului, care înainte avea de altfel și un rol mult mai dificil. Acum sarcina apărării porții revine în mai mare măsură și fundașilor. E un lucru obișnuit să-i vezi pe acești jucători stopînd traiectoria pucului nu numai cu crosa, dar și cu corpul.

— Ați apărât în repetate rânduri poarta reprezentativei țării. Ce valoare avea pe atunci hocheiul nostru?

— Foarte scăzută. Echipa noastră era un fel de cal de bătaie al tuturor celorlalte formații. Când, la un campionat mondial, am reușit să câștigăm o înfrîngere cu echipa Belgiei, i-am surprins pe organizatori nepregătiți. Așa că în locul obișnuitului imn am ascultat, în cinstea victoriei noastre, un cântec religios... Ei, dar vremurile acestea au apus! În zilele noastre hocheiștii — ca toți ceilalți sportivi — dispun de condiții admirabile de pregătire. Rezultatele s-au și văzut în ultimele competiții de mare anvergură și cred că vor fi și mai bune... Aștept, de altfel, cu multă curiozitate să văd ce vor face hocheiștii noștri la apropiatele campionate mondiale. Faptul că se duc tocmai peste ocean pentru a fi prezenți la această competiție spune destul de mult despre posibilitățile actuale ale mișcării noastre sportive. Pe vremea mea, jucătorii erau nevoiți să contribuie și ei la cheltuielile de deplasare. Dacă ne-am mîrgini numai la acest amănunt și tot apare o izbitoare diferență între ceea ce era și ceea ce este astăzi sportul nostru.

S. BONIFACIU

Fotomontaj de Dan BĂRLĂDEANU

farul se și stinsese: nu lumina decât atîta vreme cît se învîrtea roata bicicletei. Se lăsă brusc întunericul. Arsene își alunecă mîinile peste buzunare, dar nu avea chibrituri la el și în aceeași clipă se gîndi că gestul era inutil: el nu e fumător și nici cu chibriturile, chiar dacă le-ar fi găsit, n-ar fi avut ce face. Dar simți un obiect tare într-un buzunar; nu-și aminti despre ce e vorba.

Luă bicicleta în cîrcă (nu se grăbea: acum totul trebuia făcut cu liniște) și începu să învîrtească roata din față; lumina căzu pe ochii lupului care venise foarte aproape și se uita la el. De data asta animalul făcuse greoi cîțiva pași, dar nu fugi. Se răzlețise de haită de-a binelea, se rătăcise și îi era foame.

În lumina aceea animalul părea de un cenușiu murdar. Adineauri, lui Arsene i se păruse că lupul are ochi de orb, luceau foarte stîns și fără răutate. Dar dinții sticleră ca argintul viu.

Arsene își dădu seama că va trebui să meargă multă vreme așa, cu bicicleta în cîrcă, punînd mereu roata în mișcare. Porni. Cînd roata se învîrtea mai încet, lumina scădea și lupul se apropia cu cîțiva pași.

După prima sută de metri, totul intră într-un fel de obișnuință rece. Arsene știa că bită nu are unde găsi: o pădurice era abia la intrarea în sat. Își aminti deodată de obiectul pe care-l simțise în buzunar la început, cînd căutase chibriturile: era o perie. Arsene nu voia să arate demonstrativ ca un om care face muncă de teren; el ducea la capăt o treabă de mare însemnătate și

i s-ar fi părut că se laudă dacă ar fi înfățișat lumii pantofi murdari sau pantaloni stropiți de noroi. Gîndul că lupul ar fi putut să-i

sfișie hainele i se păru respingător. Dar nu avea altceva de făcut decât să meargă.

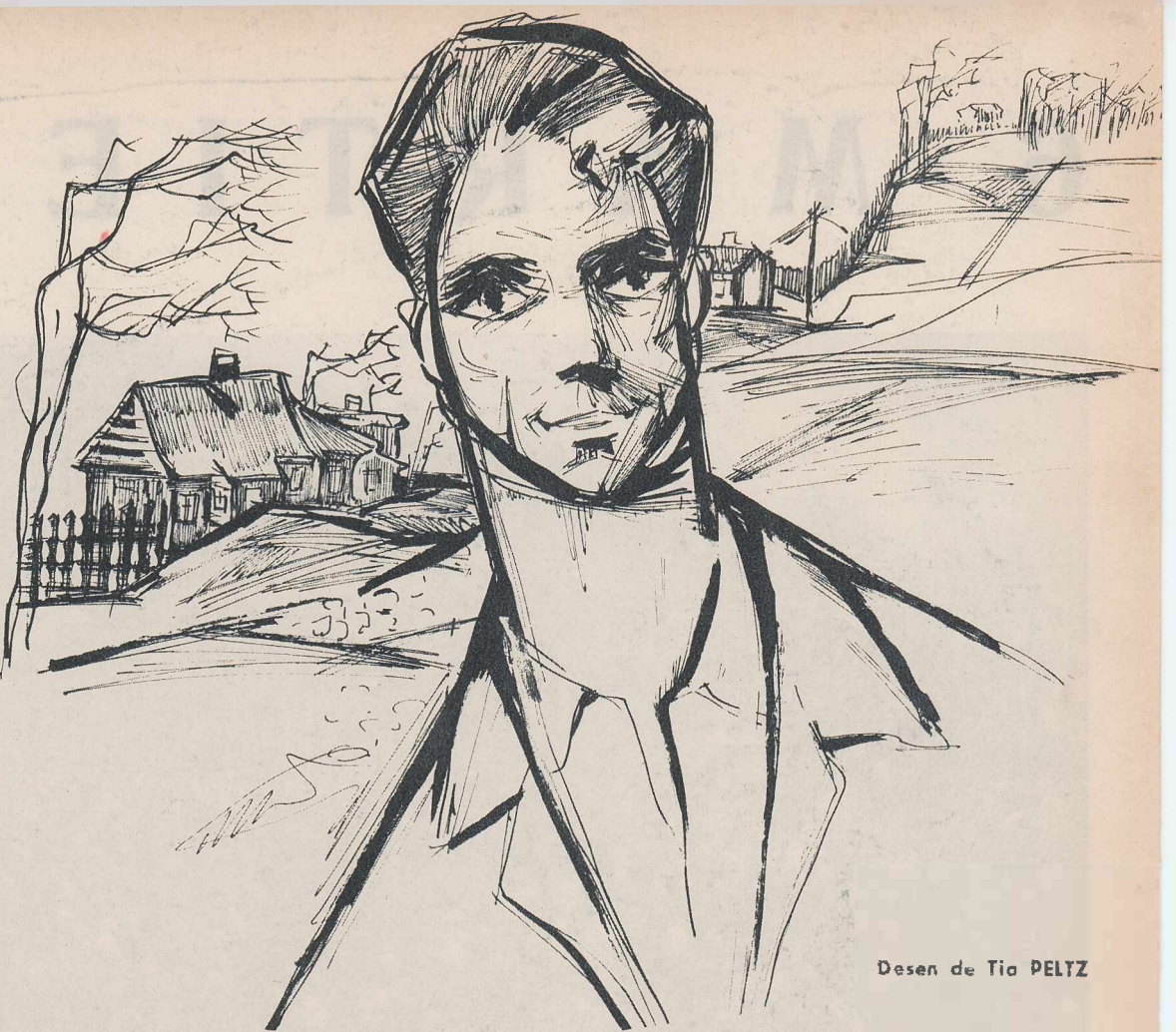
Fiara nu era prea vicleană, dar cînd Arsene căzu prima oară și farul licări stîns, încercă să-l ia dintr-o parte și aproape îi atînsese piciorul. Din clipa aceea Arsene începu să-l urască și deveni mult mai calm decât înainte; se ridică atît de brusc, încît lupul tresări și se dădu înapoi. Omul se hotărîse să-și măsoare fiecare pas, gîndindu-l dinainte și pipăind cu virful piciorului locul unde urma să pună talpa. Pierdea des cărarea și îi era teamă de șteoflecii de porumb, nescoși din pămînt, lăsați acolo parcă anume să te împiedici de ei. Pînă cînd începu să se zărească lumina dimineții, nu mai căzu decât de două ori. Apoi lupul dispăru și Arsene rămase singur.

Încălecă pe bicicletă și străbătu încet cele cîteva sute de metri care-l mai despărțeau de sat. Într-adevăr, băltoacele începuseră să sticlească; pojghița de gheață se topea vîzînd cu ochii. Fusese numai un îngheț trecător în pragul primăverii. Bătea un vînt puternic și Arsene se simțea atît de obosit încît i se părea că fiecare mișcare o face atunci pentru prima oară. Dar mișcările căpătaseră o gravitate pe care nu o mai avuseseră; asemenea mișcări nu mai pot fi negate, ele se fac o dată pentru totdeauna și izvorăsc dintr-o deplină stăpînire de sine. Fuseseră o zi și o noapte cu întîmplările lor, și după toate acestea Arsene se simțea mai bun și mai tînăr.

Nu se gîndise la un lucru în noaptea aceea, deși ar fi fost firesc s-o facă. Simțea că există acel lucru, dar nu-i veni în gînd nici acum. Arsene nu se gîndise la moarte.*)

*) Cînd mi-a povestit istoria cu lupul, am observat că Arsene are cîteva fire de păr alb la temple. — De-atunci? — l-am întrebat.

— Da' de unde! (Arsene era sincer uimit). Atunci nu mă gîndeam decât să ajung la timp. Dar în iarna trecută a fost bolnavă maică-mea. Credeam că moare (N. A.).

Desen de Tio PELTZ

STOP!

A apărut noul stilou "Flaro 62", produs al I.I.S. "Flamura roșie" — Sibiu. Cereți la magazinele de specialitate stiloul "FLARO 62"!

Săptămîna aceasta s-au împlinit 17 ani de cînd, la 6 Martie 1945, masele populare, mobilizate și conduse de Partidul Comunist Român, au re-purtat o victorie istorică în lupta împotriva reacțiunii, impunînd Instaurarea primului guvern democratic din istoria Romîniei, în care rolul preponderent îl aveau reprezentanții clasei muncitoare, în frunte cu comuniștii. Prin această victorie istorică masele populare au hotărît soarta bătăliei pentru

putere, străbătîndu-se o etapă importantă pe drumul cuceririi întregii puteri de către poporul muncitor, în frunte cu clasa muncitoare.

În fotografie: aspect de la marea miting care a avut loc la 6 Martie 1945 în Capitală, în cadrul căruia 800 000 cetățeni au salutat Instaurarea guvernului Dr. Petru Groza.

Micul comentariu

de Florica ȘELMARU

La începutul acestui an, la Washington se dădea un comunicat anunțînd că guvernul Statelor Unite va spori considerabil ajutorul economic acordat Vietnamului de sud. Comunicatul fusese precedat de o variată activitate pregătitoare-justificativă. Pe de o parte, o așa-numită „Carte Albastră”, publicată de Departamentul de Stat în primele zile ale lui decembrie, tuna și fulgera împotriva prelinsei „amenințări a Vietnamului de sud de către Vietnamul de nord”. Pe de altă parte, persoane influente căutau să-l convingă pe Ngo Dinh Diem să renunțe la exclusivismul familial în distribuirea funcțiilor importante, la corupție ca mijloc de asigurare a fidelității administrației, la teroare ca instrument de menținere și a dinastiei diemiste, și a corupției. Măcar așa, puțin, de ochii lumii, pentru ca ajutorul pe care despotul sud-vietnamez îl primește din partea S. U. A. să fie mai puțin compromișător pentru generalul comanditar.

Această activitate pregătitoare-justificativă, desfășurată de Departamentul de Stat, Pentagon și alte instituții înrudite, a rămas însă sterilă. Conținutul „Cărții Albastre” a fost, mai mult sau mai puțin direct, dezmințit în chiar coloanele presei americane — ai cărei corespondenți, observatori și comentatori au trebuit să recunoască inexistența oricăror dovezi privoitoare la așa-zisa „amenințare” din partea R. D. Vietnam. Cît despre încercările de a moraliza dictatura diemistă — de care ne-am mai ocupat — ele au avut drept singur rezultat o campanie a ziarelor saigoneze împotriva acestei... imixțiuni americane în treburile interne ale Vietnamului de sud. Un fost membru al misiunii de ajutor american la Saigon, Robert Browne, scria acum vreo două săptămîni într-o scrisoare deschisă adre-

sată ziarului „New York Times”: „...după cum se pare, președintele Ngo Dinh Diem a înșelat încă o dată oficialitățile americane în scopul de a spori angajamentele lor, deja ample, pentru menținerea la putere a regimului său corupt”.

Rămîne de văzut dacă „Ngo Dinh Diem a înșelat oficialitățile americane” — așa cum afirmă Robert Browne — sau dacă zgomotoasa campanie de... asanare morală a lui Diem și a regimului lui era ea însăși o manevră pentru înșelarea opiniei publice americane, din rîndurile căreia se ridică mereu glasuri indignate de sprijinul pe care, fără voia lui, contribuabilul american îl acordă unor dictatori corupți, urîți de popoarele lor și disprețuiți pe plan internațional. Fapt este că, deși „Cartea Albastră” s-a dovedit bazată numai pe plăsmuiră, deși Ngo Dinh Diem nu s-a lăsat îndrumat pe calea virtuții și a unor

metode cît de cît democratice, fluxul ajutorului militar american a crescut considerabil. Pe la jumătatea lui februarie, prezența americană în Vietnamul de sud a suferit chiar schimbări structurale: ceea ce era un simplu „grup consultativ” pentru probleme militare, a devenit, pur și simplu, un „comandament”. Iar conferința militară de la Honolulu, care a urmat acestei restructurări, „sugerează, după expresia săptămînalului britanic „The Economist”, că s-ar putea să se apropie recurgerea la ultimele măsuri disperate”.

Săptămînalul francez „Tribune des Nations” se exprimă în termeni și mai direcți: „Nu există om în Occident care să nu se mire și să nu fie iritat de orbirea ce-l lovește pe americani. Prostia congenitală a generalilor de la Pentagon nu este de ajuns pentru a explica totul.

Revin aceleași întrebări”. Dintre acele întrebări, prima pe care „Tribune des Nations” o pune este următoarea: „Șapte ani ai războiului din Indochina și cei șapte ani ai războiului din Alge — nu au învățat oare guvernul de la Washington la ce duce un război lipsit de popularitate și cît de zadarnic este să îmbrățișeze cauza unui dictator atît disprețuit și atît de corupt cum e Ngo Dinh Diem? Americanii nu trage oare niciodată concluzii de urma amărăciunii culese în America Latină și în alte părți?”

În această ordine de idei săptămînalul parizian ar fi putut aminti un foarte cunoscut proverb francez: „Nu există și mai surd decît cel ce nu vrea să audă”. Proverbul acesta se poate extinde și la ce nu vor să audă — sau să vadă, sau înțeleagă — învățămintele istoriei.

Autoritățile franceze au eliberat de curînd mai mulți asasini din O.A.S.

— Să mai vie pe la noi
— Imposibil. O să am multă treabă.

În timp ce tratativele franco-algeriene continuă, bandele teriste ale O.A.S. își intensifică acțiunile criminale. O crimă oribă a fost săvîrșită la o închisoare din Oran, unde huliganii fasciști după ce i-au dezarmat pe gardieni, au pus bidoane cu benzină buteli cu gaz butan în jurul zidurilor închisorii și le-au dat foc făcînd astfel să ardă de viu nenumărați deținuți politici algerieni. Departamentul de la Paris pentru descoperirea și pedepsirea vii vaților, autoritățile franceze împiedică populația algeriană de a lua măsuri pentru descoperirea și pedepsirea vii deținuților riposta cuvenită bandiților. În fotografie: trupe franceze efectund arestări în centrul Algerului.

Cititorii ne scriu, noi răspundem

Ploaie artificială

Am auzit că s-au făcut diferite experiențe atât pentru a se produce ploaie „la comandă”, cât și pentru împrăștierea norilor. Aș dori să scrieți despre aceste experiențe și să-mi arătați dacă la astfel de încercări se folosește negrul de fum.

Mihai BRAINAȘ
str. Gării nr. 16 — Săcele

Răspunde tovarășul conferențiar universitar ȘTEFAN ZAREA de la Institutul politehnic din București:

Intr-adevăr, în diferite țări, inclusiv în țara noastră, s-au efectuat experiențe pentru provocarea artificială a ploii și pentru împrăștierea norilor. În U.R.S.S., de pildă, experiențe încununată de succes pentru împrăștierea norilor au avut loc cu prilejul Festivalului mondial al tineretului și studenților de la Moscova, precum și cu ocazia eclipsei totale de soare din luna februarie a anului trecut. Toate aceste experiențe se bazează pe aceeași tehnică, și anume: introducerea în interiorul norului a unor cristale de iodură de argint, iodură de plumb sau a altor substanțe care, având aceeași structură cristalină ca a gheții, favorizează declanșarea ploii sau disiparea norului. Aceste substanțe stimulează declanșarea artificială a ploii din norii în care există, afară de cristalele de gheață, toți factorii care condiționează formarea precipitațiilor: un anumit grad de umezeală, curenți ascendenți, temperatură la virful norului mai mică de minus 5°C.

Dar care este rolul cristalelor de gheață? Vaporii de apă îngheață pe suprafața cristalelor și astfel cantitatea de vaporii din interiorul norului scade. Drept urmare, se evaporă un număr de picături de apă neînghețate, vaporii depunându-se apoi, la rândul lor, pe cristalele de gheață. Astfel acestea din urmă cresc continuu, ajungând la dimensiuni de câțiva milimetri. Cristalele de gheață, devenind mai grele, încep să cadă spre pământ, însă traversând straturile de aer mai calde se topeșc și devin picături de ploaie. Vaporii se pot depune nu numai pe cristale de gheață, ci, cum am arătat, pe diverse substanțe având aceeași structură cristalină cu a gheții. Negrul de fum nu întrupește însă proprietățile necesare pentru a fi utilizat în acest scop.

Vă trimit o curiozitate din Arad

Este vorba de un lacăt foarte vechi, prins în zidul exterior al unei case din piața Plevnei. Sub acest lacăt, fabricat cu veacuri în urmă de iscusiți meșteri arădeni, se află și azi un stîlp

În care se văd înfipte zeci de piroane. Se spune că ele

erau bătute de ucenicii din breșla fierarilor, marcând astfel stagiul lor de ucenicie. Cheia acestui lacăt nu există, desigur, iar deschiderea lui nu-i nici azi la îndemina oricui.

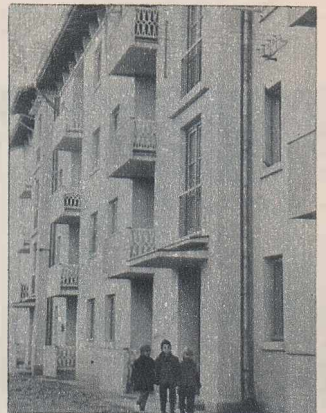
Lacătul vi-l prezintă (în fotografie) un elev al școlii profesionale „Gheorghe Doja” din Arad.

Pavel FLORIAN
str. Griviței nr. 100 B — Arad

De la fotocorespondenți

Una din metodele moderne de verificare a dicționarului se aplică la Școala populară de artă din Ploiești. Elevii din anul I își înregistrează vocile pe bandă de magnetofon, citind fragmente dintr-o piesă. Apoi, împreună cu profesorul și colegii, ascultă banda și își verifică astfel dicționarul. (I. Vermont)

Un nou bloc a fost dat recent în folosință la Cimpina. Aici s-au mutat 47 de familii de muncitori și funcționari din localitate. (V. Isac)

Pe scurt

TOMEI CONSTANTIN, Birlad: acordeonistul Marcel Budală face parte din orchestra de muzică populară a Radioteleviziunii. Îi puteți scrie pe adresa Radioteleviziunii române, București, str. Alexandru Popov nr. 62.

FELEA DUMITRU, ofițer de port, căpitania portului Moldova Veche ne scrie despre un act de eroism al echipajului de pe remorcherul „Ciprian Porumbescu”. Avind la remorcă trei ceamuri încărcate cu mine-reu, vasul a plecat pe furtună puternică în susul Dunării, reușind astfel să evite perturbări în planul de transporturi fluviale.

Tomis Constanțiana Kiustenge Constanța

Vă scriu în numele unui grup de muncitori de la Complexul de șantier de pe valea Troțușului. Noi dorim să aflăm împrejurările în care vechiul oraș Tomis și-a schimbat denumirea în Constanța.

Octavian BREABĂU
Onești II (regiunea Bacău)

Harță a Deltei Dunării și a unor orașe de pe țărmul Pontului Euxin, întocmită în evul mediu pe baza străvechilor descrieri ale geografului Ptolomeu din epoca romană. Se remarcă mențiunea că Tomisul este orașul în care a fost exilat Ovidiu.

Răspunde tovarășul VASILE CANARACHE, director al Muzeului regional Dobrogea:

Inițiat de coloniștii greci veniți din Milet, Tomisul a cunoscut încă de acum 2500 de ani o dezvoltare largă ca oraș-stat bazat pe autonomie. Dar formele maxime de dezvoltare social-economică și politică le cunoaște în sec. I-III e.n., când intră în orbita puterii romane.

Către sfârșitul secolului III puterea romană intră în descompunere, orașele de pe malul Mării Negre cad în ruină, satele și orașele Dobrogei decad la venirea goților și a altor popoare migratoare. Tomis, ca și Istria și Callatis, nu mai bate moneda proprie. Pe ruinele civilizației grecești și romane se va clădi curând o nouă vlașă, în alte condiții politice și social-economice.

Timp de opt secole, cât a durat viața organizată a orașelor greco-romane de pe litoral, Constanța de azi s-a numit Tomis, dar numele orașului vechi era scris sau pronunțat în diferite forme, păstrînd mereu același sens: Tomis, Tomeus, Tomoi, Tomoe, Tomi, apoi — în epoca

romană timpurie — Tomi, Tomiton, Tomeiton — deseori, de la Antoninus Pius (138-161), Metroponou Tomeos (adică Tomis — capitala Pontului).

Formele toponimice de mai sus le-am putut urmări pe inscripții, pe monede și în textele autorilor antici. După năvălirea goților însă, numele orașului nu mai apare pe inscripții și nici pe monede; foarte rar, mai târziu, abia mai este înțeles în izvoarele literare. Dar din documente cartografice și din scrierile vechi ulterioare acestei epoci aflăm că pe teritoriul vechiului Tomis — în vremea împăraților Constantin, adică în sec. IV e.n. — sau în imediata apropiere a existat un oraș numit Constanțiana și, după aceasta, Constanția.

Sub stăpînirea otomană orașul a primit numele de Kiustenge, desigur de la Constanția epocii prefeudale.

În secolul trecut, chiar sub începuturile administrației românești, o vreme orașul a mai purtat încă numele turcesc de Kiustenge; dar o dată cu încheierea noii administrații, vechiul Tomis din antichitatea greco-romană, reînscut în secolul al IV-lea de Constantin cel Mare și de urmașii lui sub numele de Constanțiana și apoi de Constanția, ajuns un mizer orașel periferic sub turcii cu numele de Kiustenge, capătă, după 1878, numele de Constanța. Orașul se dezvoltă ajungînd, în condițiile regimului democrat-popular din țara noastră, la înaltul nivel de oraș-port și centru turistic internațional.

Cititorii către cititori

Doresc să fac schimb de ilustrate următorii: Nicolae Lazarov, Coșca Mică, 345, raionul Medias; Cristina Cioc, Recas, str. Principală nr. 136, regiunea Crișana; Rodica Ardeleanu, Arad, str. Medie nr. 1; Dona Niculescu, București, 508, Pantelimon nr. 220; Maria Pascaru, Beiuș, str. Mezișului nr. 413. Constantin Cornescu, Ocna de Fier 256, reg. Banat, doare schimb de „flori de piatră” cu colecționari de cristale.

Petre Smărăndescu, Craiova, str. Libertății nr. 3: corespondență pe teme de prietenie.

Amuliu Croitoru, Nicolae Ivan, Leitoiu Constantin, Vasile Mutu, Gheorghe Sofron și Grieg Stambert, studenți, Iași, str. Cloșca nr. 9, doresc să corespundă pe teme literare, științifice și să facă schimb de ilustrate.

Sabina Goanță, elevă, Băilești, str. Mărășești nr. 28; Sabina Stănculeasa, funcționară, Craiova, str. Diana-mului nr. 18; Pompiliu Dinicuț, impiegat de mișcare, stația C.F.R. Cîineni, raionul Rîmniceu-Vilcea; Melinton Munteanu, str. 23 August nr. 18, și Tutu Neghea, elevă, Băilești, str. Republicii nr. 23, doresc să corespundă pe diferite teme și să facă schimb de ilustrate și fotografii de actori.

Borneo și Sumatra

Vă rog să publicați un material documentar de-insulele Borneo și Sumatra

Vasile SÎNCELEANU
funcționar — Tirnăveni

Răspunde ziaristul EUPREDA de la Radioteleviziune, care a vizitat delagul indonezian:

Imediat ce avionul a părăsit aeroportul din Singapore, vă ne-a apărut impresia priveliște a arhipelagului indonezian. Colițele smarald al insulele modula armonios de nevăzătorului Ecuator. Aeriană spre Djakarta peste Pulau Perda — ca cauciucului — cum i se mai spune Sumatrei. Din insula, insula, a doua ca mărime din arhipelag, pare a forma unei frunze de palmier. Cei 435 000 de kilometri pătrați ai insulei sînt div slab populați (circa milioane de locuitori). Meridiane ecuatoriale formează rețea extrem de deasă. În lunguete se strecoară lanțurile de munți. Cele principale sînt: Merapang și Palembang. Majoritatea populației este în sate. Insula este bogată în petrol și cauciuc și jumătate din producția (cauciuc). Sumatra a devenit obiectul expansiunii mondiale încă din secolul al XVIII-lea.

În punct de vedere al climatului, hidrografiei și vegetației, între Sumatra și Kalimantan (denumit trecut de colonialiști Indonea) există o mare asemănare. Ca mărime, Kalimantanul este a treia insulă din glob. Suprafața ei este de 737 000 de kilometri pătrați (după alte date, 746 000 kilometri pătrați) dar populația este foarte redusă: abia 3 milioane de locuitori.

Pe cel cresc peste 11 milioane de plante, insula ocupă primul loc din lume în ceea ce privește varietatea și fauna. De o mare diversitate se află posesiunile coloniale engleze Borneo de la Sarawak și Brunel. Pentru a stăvili lupta de eliberare națională din aceste țări, din inspirația London a apărut planul reunirii cu Malaya în cadrul unui stat cărui i s-ar acorda independență formală.

Populația Kalimantanului este o agricultură cu loace înapiolate. Kalimantanul îi revine cam jumătate din producția de petrol indonezian. Marile zăcăminte de cărbuni, argint, plumb, zinc sînt încă aproape neprobate. În arhipelagul indonezian centrul luptei de eliberare națională împotriva jure colonial olandez l-a instituit Java. Lupta dusă în Java s-a extins și în celelalte insule ale arhipelagului, inclusiv Sumatra și Kalimantan, contribuind la înțelegerea mult rîvnitei Merapang (libertate). În prezent treaga republică indoneziană, țara miilor de insule, este ferm hotărîtă să obțină libertatea și pentru Irianul de Vest.

Prima ștampilă românească a comunei Kiustenge (1878).

FLACĂRA

Revistă social-politică și literar-artistică

Anul XI — Nr. 10 (354)
10 martie 1962

REDACȚIA:
BUCUREȘTI
PIAȚA ȘCINTEII

Căsuța poștală: 3507
of. 33, Tel. 17.60.10,
int. 1744

ABONAMENTE:

la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

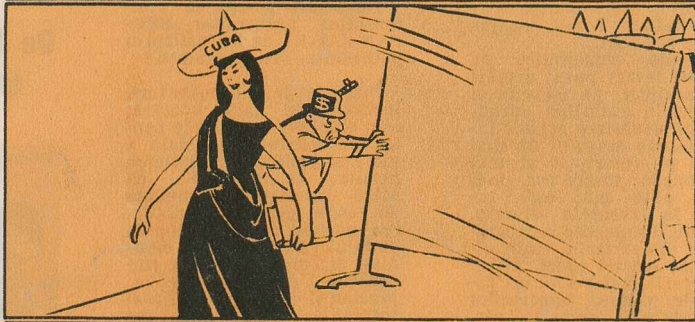
PREȚUL
ABONAMENTELOR:

3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Vlad MUȘĂTESCU. Tipărit la Combinatul Poligrafic Casa Școlii.

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

UMOR

Încercările imperialismului american de a izola „exemplul periculos al Cubei” prin intermediul O.S.A. sînt sortite eșecului.

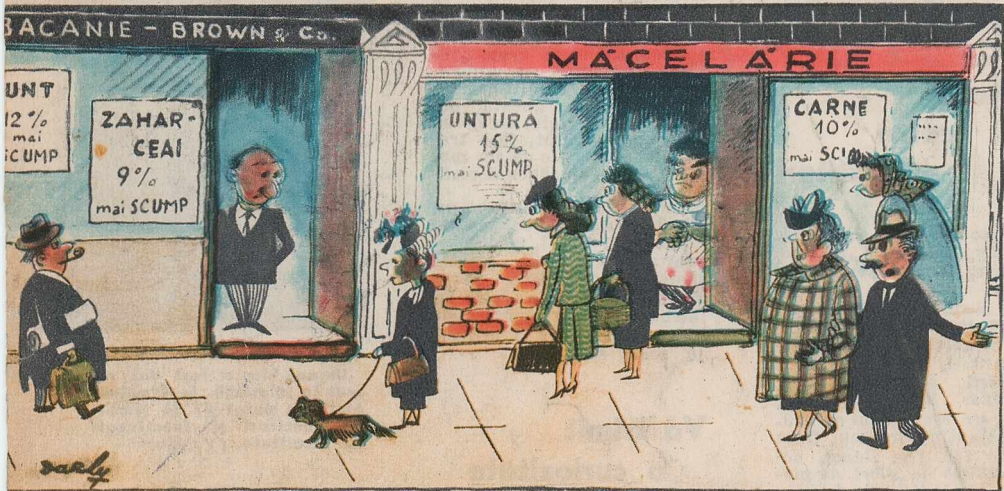
(Ziarele)

Poveste fără cuvinte din zona Caraibelor.

Desen de V. TIMOC

În Anglia alimentele și combustibilul s-au scumpit cu 9 pînă la 15 % față de anul trecut.

(Ziarele)

„Tu, țară a viselor scumpe,
O, țară, scumpă țară...”

(Shakespeare - Richard al III-lea, actul 2, scena 1)

Desen de DARLY

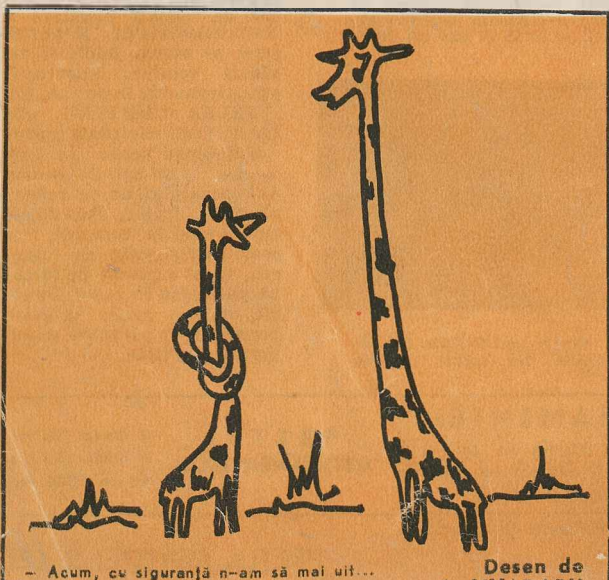
Fără cuvinte.

(„Zeit im Bild” — R.D.G)

— În ultimul meu discurs electoral am spus: cercetați trecutul meu... Și iată-mă aici.

(„Lavoro” — It)

- Acum, cu siguranță n-am să mai uit...

Desen de LIVADARI

(„Paris-Match” — Franța)